

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus / projekti III
12. kokous

Ekologinen kompensatio -työryhmä, Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus

Kokousmuistio 12

Aika: tiistai 11.3.2021, klo 9.30–14.50, tauko 11.25-12.10

Paikka: TEAMS -kokous

Osallistujat:

Mikko Kuusinen, pj Ympäristöministeriö

Jäsenet

Anna-Rosa Asikainen	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Asta Ervola	Metsähallitus
Paloma Hannonen	Suomen luonnonsuojeluliitto
Marketta Hyvärinen	Väylävirasto
Tiia Laine-Ylijoki-Laakso	Ympäristöministeriö, (paikalla 9.30-10.24 ja 12.10-14.33)
Juha Laurila	INFRA ry
Satu Lyytikäinen	Etelä-Suomen AVI (paikalla 12.28 asti)
Minna Mättö	Suomen Kuntaliitto ry
Kristiina Niikonen	Ympäristöministeriö
Minna Pekkonen	Suomen ympäristökeskus SYKE
Lauri Puhakainen	Etelä-Savon ELY-keskus
Tiina Lovisa Solbär	Saamelaiskäräjät
Ulla Syrjälä	Kaivosteollisuus ry
Birthe Weijola	Natur och Miljö
Atte Moilanen	pysyvä asiantuntija
Sihteeristö	
Leila Suvantola	Ympäristöministeriö
Pasi Kallio	Ympäristöministeriö (projektin I sihteeri, paikalla klo 9.30-11.25)
Inka Keränen	Suomen ympäristökeskus SYKE
Pany Halme	JYU
Heini Kujala	LUOMUS

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja Mikko Kuusinen avasi kokouksen.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja (jaettu 3.2. TEAMSissä)

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja sellaisenaan.

3. Asiantuntijatyöryhmän ehdotukset teema 3: Korvaussuhde, ajallinen ja alueellinen sijoittuminen, Panu Halme, JYU

Panu Halme esitteli asiantuntijaryhmän työn kolmannen osion (liite 2), jota koskeva laajempi muistio oli toimitettu projektiryhmän jäsenille tiistaina (liite 3).

Keskeiset asiantuntijaryhmän ehdotukset ovat seuraavat:

Ajallinen sijoittuminen

Jos kompensoitava luontoarvo on uhanalainen JA lajilla on pieni populaatiokoko, tai luontotyyppin pinta-ala on pieni, tulee hyvitykset tehdä ennen heikennystä

Ajallinen viive heikennyksestä hyvitykseen ei saa venyä kovin pitkäksi, koska pitkä aikaviive tekee kokonaisheikentymättömyyden saavuttamisen erittäin haastavaksi.

Kokonaisheikentymättömyyden saavuttamiseksi hyvitysten tulee olla riittävän pitkäaikaisia. Jos hyvityksiä pyritään saavuttamaan luontokohteilla, jotka vaativat toistuvia hoito- tai ennallistamistoimenpiteitä, pitkäaikaisuus voisi toteutua niin, että hyvityksen maksaja ja/tai toteuttaja vaihtuu ajan myötä.

Alueellinen sijoittuminen

Kompensaation tulee tapahtua mahdollisimman lähellä heikennettävää arvoa. Alue on määriteltävä lajin tai luontotyyppin levinneisyysalueen ja ekologisten vaatimusten mukaan.

Korvaussuhde

Korvaussuhteen tulee pääsääntöisesti olla >10 kompensoitavien toimien onnistumiseen liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Vain niissä tapauksissa, kun kompensoitava luontoarvo ei ole uhanalainen ja hyvitykset on tuotettu täysimääräisesti etukäteen samalle luontoarvolle voi korvaussuhde olla 1:1.

Keskustelussa korvaussuhteen osalta tarkennettiin, että korvaussuhde 1:10 koskee hyvässä tilassa olevan heikennyskohteen hyvittämistä.

Keskustelussa todettiin, että muistiossa on käytetty kuvailevia ilmaisuja, joita voisi olla hyvä vielä tarkentaa (pieni populaatio, ei pitkä aika, mahdollisimman lähellä).

Heini Kujala tarkensi, että esityksessä viiveellä tarkoitetaan itse luontoarvon kehitystä. Hän korosti, että on tärkeää erottaa toimenpiteet ja realisoituneet vaikutukset (hyvitys). Suojeluhyvityksestä keskusteltessa hän totesi, että myöskään sen osalta hyvitys ei synny kun suojelualue perustetaan, vaan syntyy tiettyssä aikaikkunassa, kun poistamalla kohteen häviämisen riski sen arvot pääsevät kehittymään.

Keskustelussa pohdittiin diskonttokorkoa. Atte Moilanen tarkensi, että suhdeluku 1:1 on ekologisen kompensaation määritelmä ja suhdeluvulla 1:10 tarkoitetaan sitä, että kun 1 ha luonnontilainen alue menetetään, hyvityksellä 1:10 voidaan päästä hyvitykseen 1:1.

Alueellista sijoittumista koskeneessa keskustelussa Panu Halme totesi, että metsäkasvillisuusvyöhykkeet on se taso, jolla hyvitys on biologisesti perusteltua. Heini Kujala totesi ryhmän esittäneen lisäksi merten osalta HELCOM-alueita. Atte Moilanen nosti keskusteluun että osa metsäkasvillisuusvyöhykkeistä on pieniä ja/tai vaihtuvia ja kysyi, olisiko harkittavissa, että olisi mahdollista käyttää viereistä vyöhykettä. Keskustelussa kiinnitettiin huomiota siihen, että ELY-keskusten rajat poikkeavat metsäkasvillisuusvyöhykejaosta.

Keskustelussa nousi esiin kysymys, että jos ei voi kompensoida, eikö silloin voi saada poikkeusta lain kielloista. Suvantola totesi, että poikkeusedellytyksistä säädetään säännöksissä, eikä hyvittämisvelvollisuutta esitetä poikkeusedellytykseksi vaan poikkeuspäätöksen ehdoksi. Näin ollen on pohdittava, miten voi hyvittää, jos ei voi hyvittää samaa samalla. Toisaalta poikkeuksen edellytyksiin sisältyy vaatimus suojelutason säilymisestä, mihin hyvittäminen voi osaltaan komission tulkintaohjeen mukaan myötävaikuttaa, mutta jos poikkeuksen myöntäminen vaarantaa luontotyyppin tai lajin elinympäristön säilymistä, poikkeuksen myöntäminen estyy edellytysten puutteen, ei kompensointimahdollisuuden vuoksi. Keskustelussa tuotiin esiin, että aina pitäisi voida jotenkin kompensoida ja että ei tule kyseeseen, että hyvittämisvelvollisuutta ei asetettaisi, jos ei voi hyvittää samalla luonnonarvolla. Tällöin edetään vaihtamalla parempaan ja riittävän isolla kertoimella.

Keskustelussa palattiin asiantuntijaryhmän aiemmin tekemään ehdotukseen parempaan vaihtamisesta. Pääasiallisesti hyvitykset tulisi tehdä samalle luonnonarvolle, mutta esim. tilanteissa missä vastaavia hyvityksiä vaikea tehdä (lumenviipymät, kalkkikalliot) voisi harkita parempaan vaihtamista, mutta hyvitysten silloin kohdistuttava samantyyppiseen elinympäristöön ja vielä uhanalaisempaan arvoon. Atte Moilanen totesi, että luonnonmetsät ovat esimerkki luontotyyppistä, johon suojeluhyvitys soveltuu, koska varttuneiden metsien korjuuprosentti 5%. Näin suuresta hävintänopeudesta johtuen suojeluhyvitys on kelpo keino turvata luontotyyppien säilyminen.

Keskusteltaessa aikaan, populaatiokokoon ja etäisyyteen liittyvistä määritelmistä työryhmä kaipasi konkretiaa vaikka esimerkkien kautta.

4. Tarkempi esittely luonnonsuojelulakiin hahmotelluista uudistuksista laji- ja luontotyyppisuojeleluun, Pasi Kallio

Pasi Kallio esitteli luonnonsuojelulain uudistuksen projekti I tilanteen (liite 3) sekä tarkemmin luontotyyppien ja lajien suojelua koskeviin lukuihin luonnostellut säännösmuutokset. Projektin seuraava kokous pidetään parin viikon päästä ja pykälät tarkentuvat koko ajan.

Lain uudistuksen tavoiteaikataulu on, että hallituksen esitys eduskunnalle annetaan syysistuntokaudella 2021 eli viimeistään tammikuussa 2022.

Keskustelussa nostettiin esiin Euroopan Unionin tuomioistuimen ratkaisu koskien Ruotsin kansallisia käytäntöjä kesäaikaisissa metsähakkuissa ja niiden lintudirektiivin mukaisuutta. Kallio totesi, että tuomio otetaan huomioon tarvittaessa. Tällä hetkellä Suomen sääntely ei ole sen kanssa ristiriidassa, mutta tuomio analysoidaan, onko jotain puutteita.

5. Heikennyksen hyvittämisen säännösten jatkotarkastelu

Leila Suvantola totesi, että edellisen kokouksen jälkeen saaduista kommentteista laaditussa muistiossa on vastattu kommentteihin ja se on jaettu työryhmälle maanantaina. Mikäli vielä on huomautuksia, jotka edellyttävät käsittelyä, ne on aiheellista nostaa esiin. Sellaiset kommentit, jotka liittyvät projektin I työstämiin säännöksiin, on toimitettu kyseisen ryhmän sihteeristölle.

Projektiryhmä kävi läpi alustavat perustelutekstit ja säännösluonnokset. Selvennyksenä todettiin, että poikkeusluvassa annettavat määräykset liittyvät toimenpiteisiin, eivät lopputulokseen. Jos tavoitteita ei saavuteta, toimenpidevelvoitteet on asetettu määrin tai muusta syystä epäonnistutaan. Luvanhankijan velvoite on suorittaa toimenpiteet.

Seuranta koskevan kirjauksen osalta käytiin pitkä keskustelu. Tärkeäksi todettiin seuranta, jotta saadaan tietoa hyvittämisen onnistumisesta, mutta seurantavelvoitteen on oltava järkevässä suhteessa siitä aiheutuviin kustannuksiin. Oleellisena pidettiin hoitotoimenpiteiden seurantaa. Esiin nostettiin tarve useiden hankkeiden vaikuttavuusseurantaan.

Työryhmä tarkasteli ehdotuksen pykäläkohtaisesti (huom. luvun numerointi on muuttunut, uusi on luku 11).

a § Hyvittävät toimenpiteet

Hyvitettävänä toimenpiteenä esitettiin voitavan pitää myös uhanalaisen luontotyyppin luonnontilaisen esiintymän pysyvää suojelua, jos suojelu uskottavasti vähentää alueen kohdistuvien ihmispaineiden määrää tai voimakkuutta lukuunottamatta ilmastonmuutosta. Keskustelussa pohdittiin, onko rajaaminen taloudelliseen toimintaan riittävä. Määritelmään esitettiin useita ehdotuksia elinvoimaisuudesta, edustavuudesta, uhanalaisen luontotyyppin ja uhanalaisen lajin elinympäristöön yms. Myös tarvetta rajata uhanalaisiin pohdittiin, mutta kun kyse on suojelluista luontotyypeistä, ne kaikki ovat uhanalaisia.

Keskustelussa nostettiin esiin lisäisyyden vaatimuksen osalta mm. FSC-kriteerit sellaisina, joihin on olemassa velvollisuus, samoin metsälain mukaiset toimet.

b § Hyvittämisen kriteerit

Muotoilussa huomioitiin juuri asiantuntijaryhmältä saatu esitys metsäkasvillisuusvyöhykkeestä alueellisenä rajana, mutta pohdintaan jäi viereisen vyöhykkeen soveltuvuus.

Ajallisen toimenpiteiden toteutusajan osalta mielipiteet jakoutuivat, mutta lähinnä sen vuoksi, että esimerkiksi sääolosuhteet estäisivät ojen tukkimisen tai kulotuksen, mitä pidettiin kuitenkin epätodennäköisenä kolmen perättäisen vuoden ajan. Poikkeustilanteessa voi hakea poikkeusta. Atte Moilanen muistutti, että mitä myöhemmäksi toimenpiteet lykätään, sitä enemmän niitä tulisi toteuttaa, mikä aiheuttaa lisäkustannuksia poikkeusta tarvitsevalle. Ennen hanketta toteutettu on halvempi hyvitys. Valitusaika ei vaikuta toimenpiteiden toteutusaikaan, koska se juoksee heikennyksestä ja sitä ei saa toteuttaa ilman lainvoimaista päätöstä. Keskustelussa nostettiin esiin toiminnanharjoittajan ennakolliseen hyvityksen toteutukseen liittyvästä riskistä, että lupaa ei saisikaan. Tähän kuitenkin todettiin, että hyvitys on myytävissä, jos sitä ei itse käytä. Suvantola muistutti kysynnän saattavan lisääntyä rahoitusmarkkinaehtojen vuoksi. Pankeista osa asettaa jo No Net Loss –edellytyksen rahoittamilleen hankkeille.

Sellaisen heikennettävän luonnonarvon osalta, johon kohdistuvaa heikennystä ei voisi hyvittää samalla luonnonarvolla, pidettiin mahdollisena parempaan vaihtamista, mutta harvinaisempaan tai uhanalaisempaan vaihdon rinnalla tulisi huomioida esimerkiksi lajirunsaampi. Haasteena on määritellä jousto siten, että sitä ei voi käyttää väärin velvoitteen kiertämiseen. Olennaisena pidettiin hyvittävän luonnonarvon samaa tai korkeampaa uhanalaisuusluokkaa ja ekologisesti mahdollisimman lähellä olevaa luonnonarvoa.

c § Suunnitelma hyvittävistä toimenpiteistä

Todettiin, että suunnitelmassa tulee olla ensimmäisenä kohtana tiedot heikennettävästä luonnonarvosta.

Keskustelussa pohdittiin täydennyksenä ehdotettua sosiaalisten ja alueellisten vaikutusten arviota muualla kuin saamelaisien kotiseutualueella. Myös siellä arvio voi olla vaikea laatia, koska tieto saattaa olla vain paikallisyhteisöllä. Todettiin keskustelussa, että lupalainsäädännössä edellytetään pääsääntöisesti tällaista

arviota etenkin SOVA-lain soveltamisalalla kuten kaavoituksessa, joten se ei kuulu tähän. Samoin mitigaatiohierarkia huomioidaan poikkeusluvan ehdoissa, ei enää tässä suunnitelmassa.

f § Vapaaehtoinen luonnonarvojen tuottaminen

Suvantola totesi, että tässä ja myös vapaaehtoisessa hyvittämisessä viranomainen ei tee päätöksiä, vaan antaa lausunnon. Päätös tehdään vasta silloin, jos tuotettu luonnonarvo hyväksytään poikkeamispäätöksen ehtona heikennyksen hyvityksenä.

Keskusteltiin kompensatiopoolista, jotka tyydyttävät useamman hankkeen hyvitystarpeet. Olisiko tarvetta nostaa omaan pykälään tai momenttiin pykälän sisällä. Suomeksi ei ole vakiintunutta käsitettä. Suvantola totesi käyttävänsä yhteishyvitysalueita, mutta ehdotettiin myös kompensatiopuistoa.

Suvantola totesi lisätyn edellisen kokouksen kommenttien pohjalta ja projektin I sihteeristön kanssa neuvoteltua, että hyvittävää aluetta ei saa rajata luontotyyppiä tai erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikaksi ilman maanomistajan suostumusta, koska arvot on muodostettu maanomistajan toimin.

g § Vapaaehtoinen heikennyksen hyvittäminen

Suvantola totesi, että termejä voi vapaasti kommentoida. Viranomaisen lausunto on lähinnä informaatioluonteinen, ei velvoittava. Vapaaehtoinen hyvittäminen voi olla joustavampaa, mikä tulisi ilmaista tässä säännöksessä. Silti viranomaisharkinta tehdään samoilla kriteereillä. Keskustelussa kysyttiin lausuntomenettelyn maksullisuutta. Kun lähtökohta ekologisessa kompensaatiossa on haittaa aiheuttavan kustannusvastuu, se kattaa myös viranomaiskustannukset. Myöhempanä todettavalla tavalla tämä vaatii kustannusten selvittämistä ja maksuasetuksen muutosta.

i § Poikkeaminen hyvittävän alueen suojelusta

Atte Moilanen nosti esiin riskin kompensatioalueiden ketjuttamisesta: A->B->C->D->E lopulta jää vain E.

Heikennyksen hyvittämisessä on huomioitava se hyvitys, joka alueella olisi pitänyt saavuttaa eli tavoitella kaksinkertaista hyvitystä.

Seuraavat pykäläluonnokset eivät herättäneet keskustelua:

d § Hyvittämiseen velvoittaminen

e § Hyvityksen korvaavuuden toteaminen

j § Hyvittämistietojen saatavuus

k § Kustannusvastuu

Jatkotyöstä sovittiin, että Leila Suvantola muokkaa kokouksen pohjalta säännöksiä ja perusteluita. Hän toimittaa kommentoitavan version säännöksistä viimeistään tulevan viikon tiistaina. Työryhmän jäsenet toimittavat kommentit 24.3. mennessä ja seuraavan kokouksen materiaali toimitetaan 31.3. mennessä.

6. Seuraava kokous

Puheenjohtaja totesi, että seuraava kokous pidetään 7.4.2021 klo 9:30 alkaen ja varaudutaan pitkään kokoukseen 14.45 asti.

Tavoitteena on viimeistellä kokouksessa säännökset ja perustelut projektille 1, jonka kokous pidetään 20.4.2021.

Kokouksessa olisi hyvä olla asiantuntijaryhmältä esittely kommentoitavasta työversiosta.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus / projekti III
12. kokous

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti kaikkia valmistelusta ja hyvästä keskustelusta. Kokous päätettiin klo 14:50.

Puheenjohtaja Mikko Kuusinen

Sihteeri Leila Suvantola

Osatyö III: Kompensoinnin ajallinen ja alueellinen sijoittuminen sekä korvaussuhde

Työryhmän puolesta Panu Halme

Luonnonsuojelubiologian ja luonnonvarojen käytön kestävyysden yliopistonlehtori
JYU.WISDOM resurssiviisausyhteisön pääsihteeri

JYU. WISDOM Since 2018.

Esityksen sisältö

- Hyvitysten ajallinen sijoittuminen
- Hyvitysten alueellinen sijoittuminen
- Kertoimet

→ Jokaisesta teemasta suosituksemme ja sen lyhyt perustelu

Hyvitysten ajallinen sijoittuminen

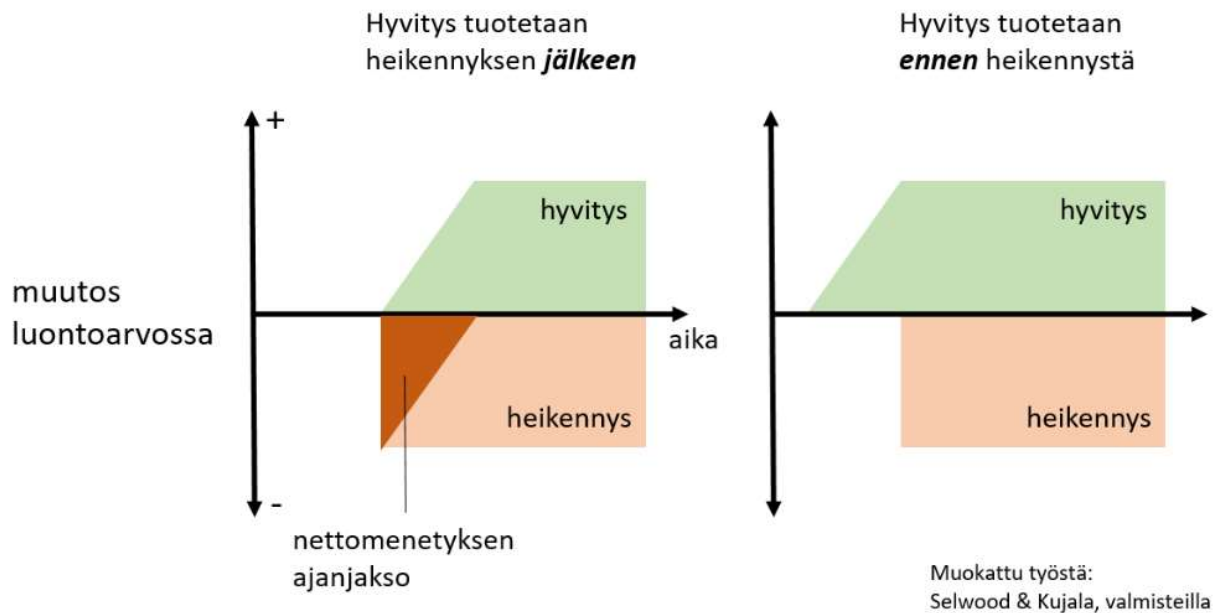
- **Ehdotus: Jos kompensoitava luontoarvo on uhanalainen JA lajilla on pieni populaatiokoko, tai luontotyypin pinta-ala on pieni, tulee hyvitykset tehdä ennen heikennystä**
 - Pienten populaatioiden ongelmat
 - Epävarmuus

Hyvitysten ajallinen sijoittuminen

- Ehdotus: Ajallinen viive heikennyksestä hyvitykseen ei saa venyä kovin pitkäksi, koska pitkä aikaviive tekee kokonaisheikentymättömyyden saavuttamisen erittäin haastavaksi.

Kokonaisheikentymättömyys on laskettava yli ajan

Huomioi yhteys korvaussuhteeseen

Ajallinen sijoittuminen

Ehdotus: Pysyvä tai määräaikainen kompensatio

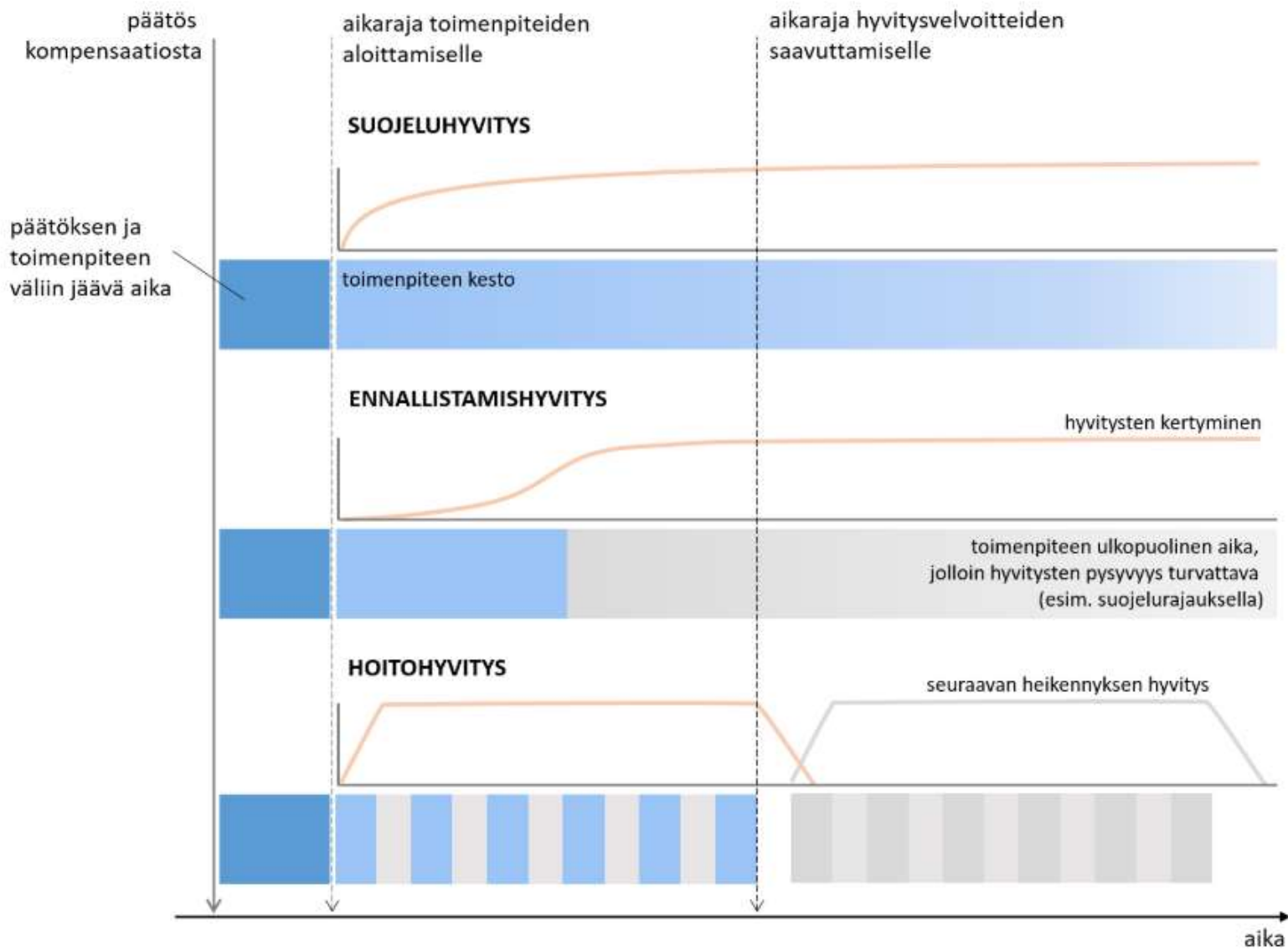
- Kokonaisuheikentymättömyyden saavuttamiseksi hyvitysten tulee olla riittävän pitkäaikaisia. Jos hyvityksiä pyritään saavuttamaan luontokohteilla, jotka vaativat toistuvia hoito- tai ennallistamistoimenpiteitä, pitkäaikaisuus voisi toteutua niin, että hyvityksen maksaja ja/tai toteuttaja vaihtuu ajan myötä.

© Kaisa Raatikainen 2012

HARJUN PAAHDEYMPÄRISTÖJEN HOITO-OHJEET YKSISSÄ KANSISSA

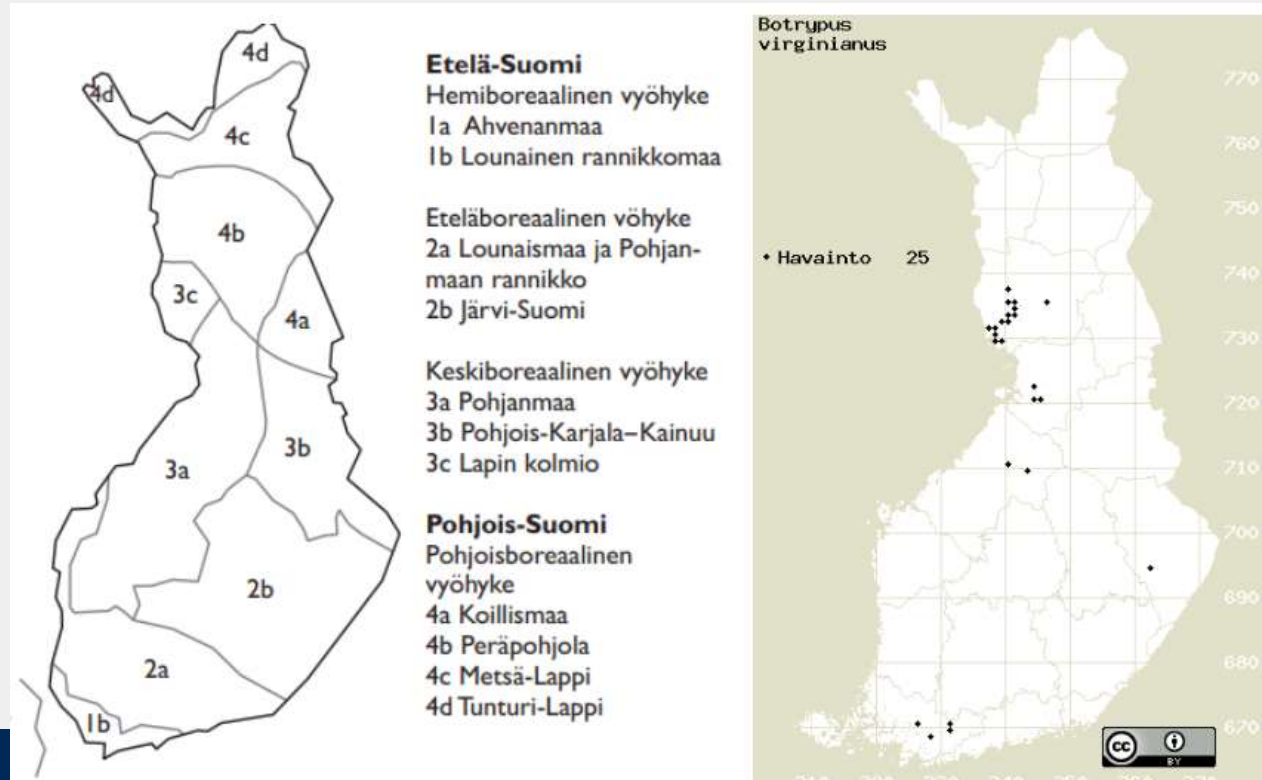

Hyvitysten alueellinen sijoittuminen

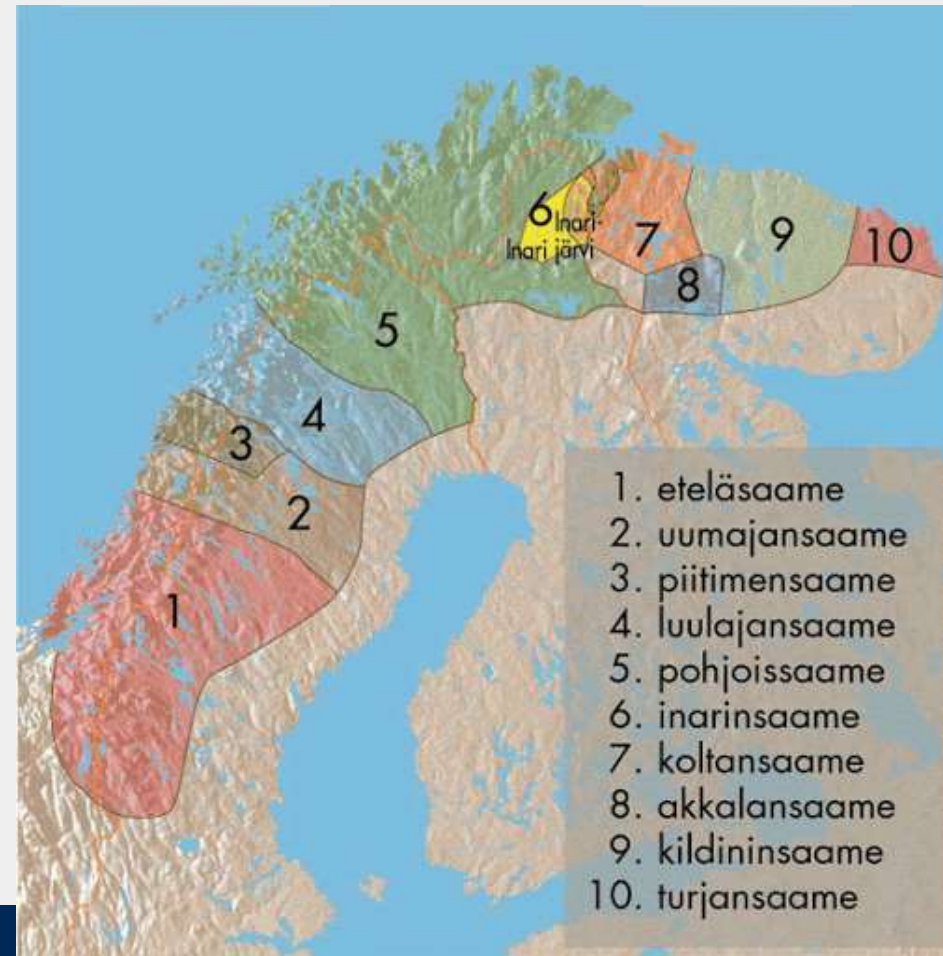
- Ehdotus: Kompensaation tulee tapahtua mahdollisimman lähellä heikennettävää arvoa. Alue on määriteltävä lajin tai luontotyypin levinneisyysalueen ja ekologisten vaatimusten mukaan.

Hyvitysten alueellinen sijoittuminen saamelaisalueella

- Jos heikennys tapahtuu vaikkapa inarinsaamen kielen ja kulttuurin alueella, pitäisikö myös hyvitys tapahtua siellä?
- Maailmalta esimerkkejä joissa sekä heikennys, että hyvitys rajoittaa alkuperäiskansan oikeuksia
- Ja joissa pelkkä heikennys rajoittaa
- Alustava ajatus minulla (ei vielä työryhmän ajatus) on, että saamelaisalueella kirjataan alueellisuuteen lisärajaus kartan mukaisesti

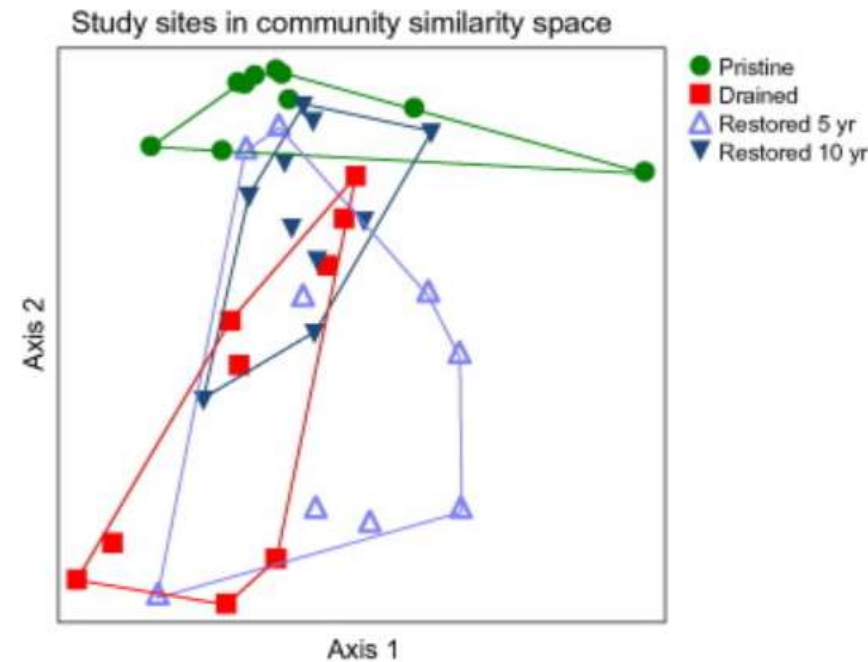

Korvaussuhde eli kertoimet

- Ehdotus: Korvaussuhteen tulee pääsääntöisesti olla >10 kompensatiotoimien onnistumiseen liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Vain niissä tapauksissa, kun kompensoitava luontoarvo ei ole uhanalainen ja hyvitykset on tuotettu täysimääräisesti etukäteen samalle luontoarvolle voi korvaussuhde olla 1:1.
- Kerrointa nostaa esimerkiksi
 - toteutuksen epävarmuus, alueellinen jousto, vastaavuuden jousto

Kareksela ym. 2015

Osatyö III: Kompensoinnin ajallinen ja alueellinen sijoittuminen sekä korvaussuhde

SUOSITUKSIA kompensaation aikanäkökulmasta, sijoittumisesta sekä korvaussuhteesta

Ehdotus: Jos kompensoitava luontoarvo on uhanalainen JA lajilla on pieni populaatiokoko, tai luontotyyppin pinta-ala on pieni, tulee hyvitykset tehdä ennen heikennystä

Ehdotus: Ajallinen viive heikennyksestä hyvitykseen ei saa venyä kovin pitkäksi, koska pitkä aikaviive tekee kokonaisheikentymättömyyden saavuttamisen erittäin haastavaksi.

Ehdotus: Pysyvä tai määräaikainen kompensaatio:

Kokonaisheikentymättömyyden saavuttamiseksi hyvitysten tulee olla riittävän pitkäaikaisia. Jos hyvityksiä pyritään saavuttamaan luontokohteilla, jotka vaativat toistuvia hoito- tai ennallistamistoimenpiteitä, pitkäaikaisuus voisi toteutua niin, että hyvityksen maksaja ja/tai toteuttaja vaihtuu ajan myötä.

Ehdotus: Kompensaation tulee tapahtua mahdollisimman lähellä heikennettävää arvoa. Alue on määriteltävä lajin tai luontotyyppin levinneisyysalueen ja ekologisten vaatimusten mukaan.

Ehdotus: Korvaussuhteen tulee pääsääntöisesti olla >10 kompensaatiotoimien onnistumiseen liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Vain niissä tapauksissa, kun kompensoitava luontoarvo ei ole uhanalainen ja hyvitykset on tuotettu täysimääräisesti etukäteen samalle luontoarvolle voi korvaussuhde olla 1:1.

Luonnos raportin osaksi tulevasta tekstistä

HUOM! Tästä eteenpäin teksti on edellä esitettyjä suosituksia taustoittavaa materiaalia, joka tulee osaksi loppuraporttia ja jota vielä editoidaan ja täydennetään. Tekstiä ei tarvitse vielä kommentoida yksityiskohtaisesti, mutta kysymyksiä ja kommentteja saa mielellään esittää.

Ajallinen sijoittuminen:

Erityisesti ajallisen sijoittumisen kohdalla käsitteiden tarkka määrittely on välttämätöntä. Tässä dokumentissa *kompensaatiotoimenpide* tarkoittaa sitä tekoa, jolla hyvitys pyritään saamaan aikaan. *Hyvitys* taas tarkoittaa varsinaista luontoarvon tilan paranemista. Ojitetun suon ennallistamisen kohdalla kaivurilla tehtävä ojien tukkiminen on *kompensaatiotoimenpide* ja suolajiston palautuminen *hyvitys*.

Kompensaatioissa huomioitavat eri ajallisuusnäkökulmat

Kompensaatiotoimenpiteiden sijoittuminen ajassa

- Milloin kompensaatiosuunnitelman hyväksymisen jälkeen kompensatiotoimenpiteet pitää olla tehtynä?
- Kuinka kauan kompensatiotoimenpide kestää?

Hyvitysten kertyminen ajassa

- Tuleeko hyvitykset saada aikaan ennen heikennystä, vai voidaanko heikennyksiä hyvittää jälkikäteen?
- Kuinka nopeasti hyvitykset kertyvät?
- Milloin kompensaaation oletetut hyödyt tulee olla tuotettu?

Hyvitysten pysyvyys

- Kuinka pysyviä hyödyt ovat ajallisesti?

Seuranta

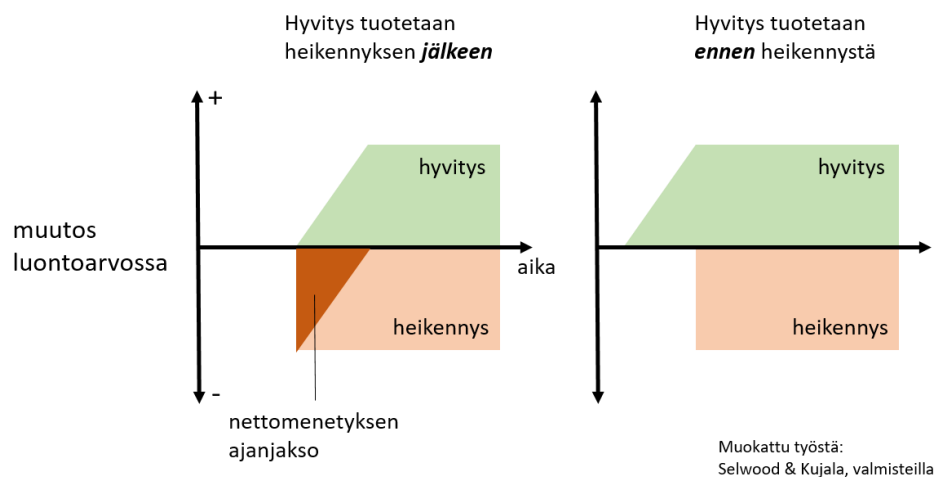
- Miten kauan ja kuinka usein tuotettujen hyötyjen syntymistä ja säilymistä seurataan?

Hyvitysten ajallisuus suhteessa heikennyksiin

Heikennykset ovat lähtökohtaisesti ajallisesti välittömiä. Kompensaatioista saatavat hyvitykset ovat puolestaan ajallisesti kertyviä ja heikennyksiä vastaavien hyvitysten saavuttaminen voi vaatia hyvin pitkiä aikoja (useita vuosikymmeniä tai -satoja). Mikäli kompensatiohyvityksiä ei ole tehty täysimääräisesti etukäteen, jää heikennyksen ja hyvitysten toteutumisen väliin *nettomenetyksen ajanjakso*, mikä tulee huomioida kompensaaation hyväksyttävyyttä, menetelmää ja laajuutta arvioitaessa. Jos hyvitysten saavuttamisen jälkeen päädytään samaan

tasoon kuin ennen heikennyksiä, kompensatio ei lopultakaan ole täysimääräinen, koska välissä ollut nettomenetyksen ajanjakso laskee hyvityksen keskimääräistä tasoa yli ajan. Jos siis hyväksytään se, että hyvitykset voi toteuttaa heikennyksen jälkeen, on samalla pakko edellyttää ylikompensaatiota tai myöntää, että ei edes tavoitella täysimääräistä hyvitystä.

Tapauskohtaisesti tulee harkita, onko väliaikainen nettomenetys hyväksyttävää, vai tarvitaanko esimerkiksi väliaikaisia lisätoimenpiteitä ylläpitämään korkeampaa hyvitysten tasoa kunnes hitaasti kertyvät hyvitykset toteutuvat. Esimerkiksi kunnostetun lintujärven alueella voitaisiin toteuttaa tehostettua pienpetopyyntiä niin kauan, että järven tila on palautunut hyväksi ja lintukannat kestävät paremmin saalistusta. Vastaavasti rehevöityneen järven tilaa voitaisiin parantaa hoitokalastuksella, kunnes sen ympärille rakennettujen vesiensuojelukosteikoiden toiminta tehostuisi ja vähentäisi saapuvien ravinteiden määrää riittävästi. Kompensaatioiden ajallisuutta tarkasteltaessa tulee huomioida pienilukuisten tai -alaisten luontoarvojen erityistilanne (mm. kannan luontainen muuntelu) sekä vaikutukset lajin geneettiseen monimuotoisuuteen.

Kuva 1. Nettomenetys

Kompensaation ajallisuus vaikuttaa myös tuotettujen hyvitysten luotettavuuteen. **Ennen heikennystä** tuotettujen hyvityksien suuruus ja luontoarvovastaavuus voidaan todentaa, ja siten *kokonaisheikentämättömyyden* saavuttaminen varmistaa ennen heikennyksen sallimista. **Heikennyksen jälkeen** tuotettujen hyvitysten täysimääräinen toteutuminen voi puolestaan olla hyvin epävarmaa, erityisesti luontoarvojen ennallistamiseen tai kunnostamiseen liittyvissä kompensaatioissa. Näissä tapauksissa hyvitysvervoitteen suuruutta arvioitaessa tulee epävarmuus huomioida suurempina kertoimina (kts. Korvaussuhde).

Koska etukäteen tuotetut hyvitykset ovat lähtökohtaisesti varmempia ja poistavat nettomenetyksestä mahdollisesti koituvat ekologiset riskit kompensoitavalle luontoarvolle, voi kompensatiovelvoite olla pienempi etukäteen tuotetuille kompensatioille.

Hyvitysten ajallinen kertyminen

Se kuinka nopeasti kompensatiot tuottavat hyvityksiä riippuu toimenpiteestä, näiden onnistumisesta sekä kompensoitavasta luontoarvosta. Esimerkiksi eri luontotyyppien ennallistamiseen kuluva aika voi vaihdella paljonkin. Kangasmetsässä tehty ennallistamispoltto tuottaa hyötyjä jo vuodessa tai kahdessa hyönteisten osalta (Toivanen & Kotiaho 2007) ja alle kymmenessä vuodessa muunkin lajiston osalta (Suominen ym. 2015), suon ennallistamisesta kuluu kymmenisen vuotta siihen, että putkilokasvilajisto on merkittävästi palautunut (Haapalehto ym. 2011) ja talousmetsänä käsitellyn metsän lajiston palautuminen luonnontilaiseksi voi viedä satojakin vuosia (Josefsson ym. 2010).

Haapalehto, T. O., Vasander, H., Jauhiainen, S., Tahvanainen, T., & Kotiaho, J. S. (2011). The effects of peatland restoration on water- table depth, elemental concentrations, and vegetation: 10 years of changes. *Restoration Ecology*, 19(5), 587-598.

Josefsson, T., Olsson, J., & Östlund, L. (2010). Linking forest history and conservation efforts: long-term impact of low-intensity timber harvest on forest structure and wood-inhabiting fungi in northern Sweden. *Biological Conservation*, 143(7), 1803-1811.

Suominen, M., Junninen, K., Heikkala, O., & Kouki, J. (2015). Combined effects of retention forestry and prescribed burning on polypore fungi. *Journal of Applied Ecology*, 52(4), 1001-1008.

Toivanen, T., & Kotiaho, J. S. (2007). Mimicking natural disturbances of boreal forests: the effects of controlled burning and creating dead wood on beetle diversity. *Biodiversity and Conservation*, 16(11), 3193-3211.

Myöskään suojeluhyvitykset eivät toteudu heti täysimääräisenä, vaikka kohdealue suojeltaisiin kokonaisuudessaan. Suojeluhyvitystä kertyy joka vuosi ainoastaan sille osalle suojellusta alueesta, joka olisi todennäköisesti tuhoutunut ilman suojelua. Jos esim. alueellisesti hakataan metsistä keskimääräisesti 7%/v, kompensationsuojellun, 10 ha-kokoisen metsäalueen suojeluhyöty on 7% sen kompensointiin jäljellä olevasta pinta-alasta. Näin ollen ensimmäisen vuoden suojeluhyvitys on $0.07 \times 10\text{ha} = 0.7\text{ha}$, toisena vuonna $0.07 \times 9.3\text{ha} = 0.651\text{ha}$ jne. kunnes koko 10ha on käytetty kompensointiin.

Kompensaatioiden toimenpiteiden ja hyvityselvoitteiden saavuttamisen aikarajat

Kompensaatioiden toteuttamisessa tulee määritellä aikarajat sille mihin mennessä sovitut toimenpiteet on suoritettu ja milloin oletetut hyvitykset on saavutettu.

- Määräaika, jossa hyvitys on toteutettava, eli toimenpiteet suoritettuna (hyväksyttävä viive)?

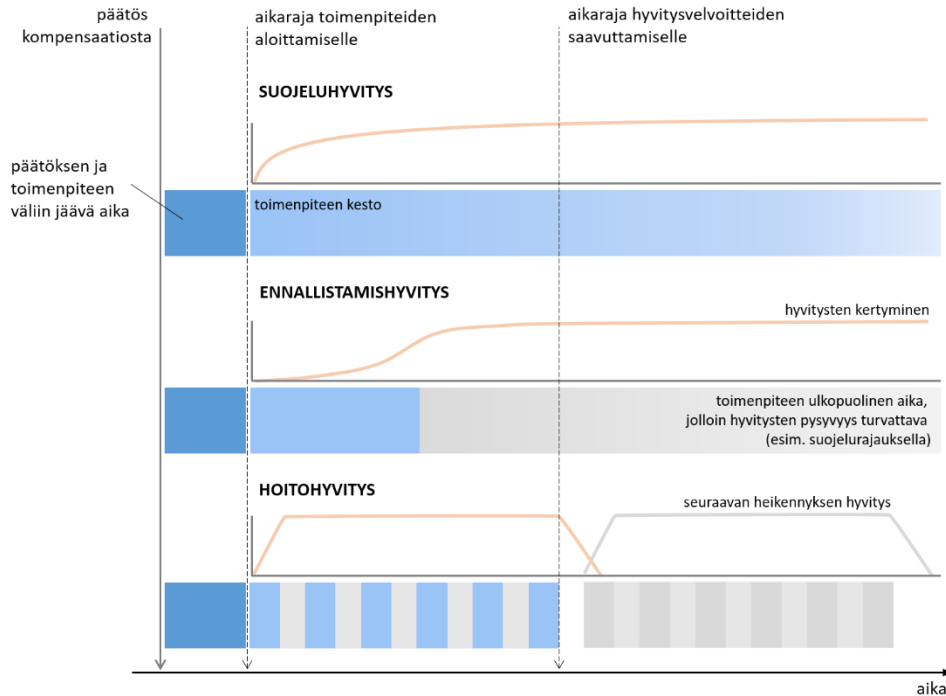
- Esim. kahden-viiden vuoden kuluessa. Tämäkin tulee kirjata kompensatiovelvoitteeseen.
- Voidaan myös velvoittaa, että heikennyksiä ei saa tehdä ennen kuin kompensatiotoimenpiteet on tehty (yleinen erityisesti suojeluhyvityksissä, mutta käytetään tapauskohtaisesti myös muissa kompensatioissa)
- Tämä voisi teoriassa olla tapauskohtaisesti päätettävissä, mutta joku maksimiraja olisi hyvä säätää yleisesti – viisikin vuotta on pitkä aika
- Arvio kuinka kauan hyötyjen saaminen kestää
 - Aikaikkuna, jonka kuluessa määrätty hyödyt tulee olla tuotettu vaihtelee maasta ja kompensatiotapauksesta riippuen 10-50 vuoden välillä. Yleisiä aikaikkunoita ovat 10-30 vuotta
 - Huom. Linjaukset tässä voivat ohjata kompensatioiden kohdentamista, myös ei-toivotulla tavalla

Kompensaatiohyvitysten pysyvyys

Mikäli kompensoinnin tavoitteena on kokonaisuheikentymättömyyden tila, tulee hyvitysten vastata suuruudeltaan heikennyksiä. Jos heikennykset ovat pysyviä, tulee tällöin myös hyvitysten olla pysyviä. Tästä seuraa, että myös luontotyyppejä tai elinympäristöjä ennallistamalla tuotettujen hyvitysten säilyminen tulee taata ennallistamistoimenpiteiden päättymisen jälkeen. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi ennallistetun alueen suojelurajauksella. Määräaikaista kompensatioita voidaan harkita vain tilanteissa, joissa voidaan selkeästi osoittaa, että myös kompensoitava heikennys on väliaikainen. Mikäli määräaikaista hyvityksiä sovelletaan pysyvien heikennysten kompensointiin, ei kokonaisuheikentymättömyyttä voida saavuttaa. Lisäksi määräaikaisten hyvitysten käyttö vaikeuttaa kompensatiovelvoitteiden laskemista ja seuranta, mikä vähentää järjestelmän läpinäkyvyyttä.

Poikkeuksena yllä olevaan voidaan harkita sellaisia luontotyyppejä tai lajien elinympäristöjä, joiden suotuisan tilan ylläpitäminen vaatii jatkuvia toimenpiteitä. Näitä ovat mm. perinnebiotoopit sekä muut rehevöitymisestä ja kasvillisuuden umpeutumisesta kärsivät luontotyypit kuten hiekkarannat ja dyynit, harjumetsien paisterinteet, jalopuulehdot ja Etelä-Suomen kalkkikalliot. Näiden luontotyyppien ominaispiirteitä tukeva hoito tuottaa merkittäviä hyötyjä useille uhanalaisille luontoarvoille, mutta näihin luontotyyppeihin kohdistuvien kompensatioiden pysyvyys-kriteeriä on vaikea saavuttaa. Merkittäviä luontohyötyjä tuottavissa tapauksissa voitaisiin siis tapauskohtaisesti sallia määräaikainen kompensointi esim. 20-30 vuoden hoitovelvoitteiden muodossa. Hoitovelvoitteen päätyttyä sama alue voitaisiin käyttää uuden heikennyksen kompensointiin. Järjestelyssä tulee kuitenkin tarkkaan punnita heikentäjän kyky suoriutua kompensatiovelvoitteista täysimääräisesti koko ajanjakson ajan sekä määräaikaisten kompensoinnin vaikutukset kompensoitavan arvon kokonaistilan

kehittymiseen. Lisäksi tulee huomioida, että hoitotoimenpiteiden jatkamiselle ei välttämättä löydy tekijää kompensatiovelvoitteen päätyttyä, mikä johtaa saavutettujen hyötyjen menettämiseen. Näiden seikkojen tulisi kasvattaa kompensatiovelvoitetta.

Kuva 2. Kompensaatioiden toteuttaminen ja hyvitysten kertyminen ajallisesti kuvattuna. Hyvityksien kertymisessä ei ole selkeyden vuoksi käytetty nykyarvolaskentaa.

Hyvitysten nykyarvolaskenta

Myöhemmin tulevaisuudessa realisoituvien hyvitysten arvo ei ole sama kuin välittömien hyvitysten, vaan näitä tulee tarkastella nykyarvolaskennan, eli aika-diskonttauksen kautta. Mitä kauempana tulevaisuudessa hyvitykset toteutuvat, sitä vähemmän niillä on nykyarvoa, ja sitä suurempi kompensaaion koon tulee olla. Jos esimerkiksi ennallistamalla tuotettujen hyvitysten toteutuminen vie 30 vuotta ja käytämme 3% diskonttokorkoa, tuottaa 1 ha ennallistettua luontoarvoa vain 0,4 hehtaarin arvosta hyötyjä. Tässä tapauksessa jokaista hävitettyä hehtaaria kohden tulisi ennallistaa 2,5 ha samaa luontoarvoa. Hyvitysten nykyarvolaskenta vaatii aina, että hyvityksiä arvioidaan tietyn aikaikkunan sisällä. Ekologisia kompensatioita laskettaessa aikaikkunana käytetään yleisesti kompensatiovelvoitteiden saavuttamiseen annettua aikarajaa. Aikaikkunan pituus, hyvitysten kertymisen nopeus ja diskonttokoron suuruus vaikuttavat siihen kuinka suuri hyvitysten korvaussuhde on heikennyksiin verrattuna.

Seuranta

Ilman kunnollista seuranta, joka mittaa muutosta kompensoitavassa luontoarvossa, ei voida varmistaa kokonaisheikentymättömyyden saavuttamista tai ylipäättään arvioida kompensoinnin toimivuutta. Laadukas seuranta vaatii tilan mittaamista ennen/jälkeen heikennyksen/kompensaatiotoimenpiteen, sekä usein myös kontrollialueiden perustamista.

Seurantatiedon tulee olla myös avoimesti kaikkien saatavilla.

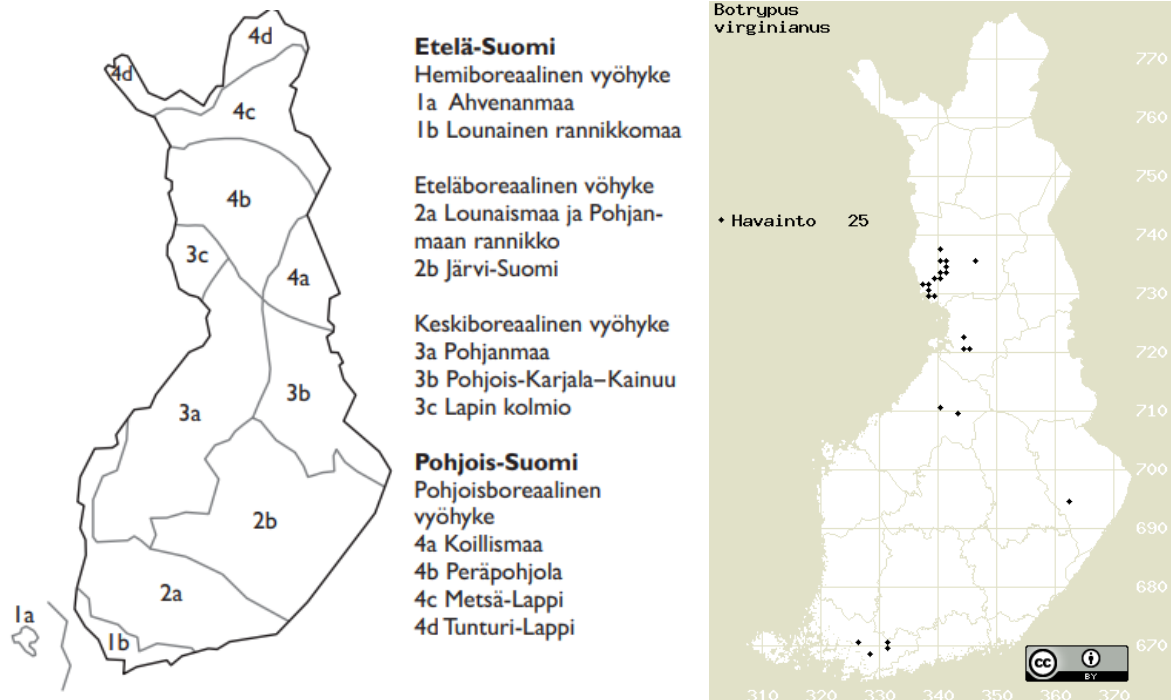
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0195925520308106>

Alueellinen sijoittuminen:

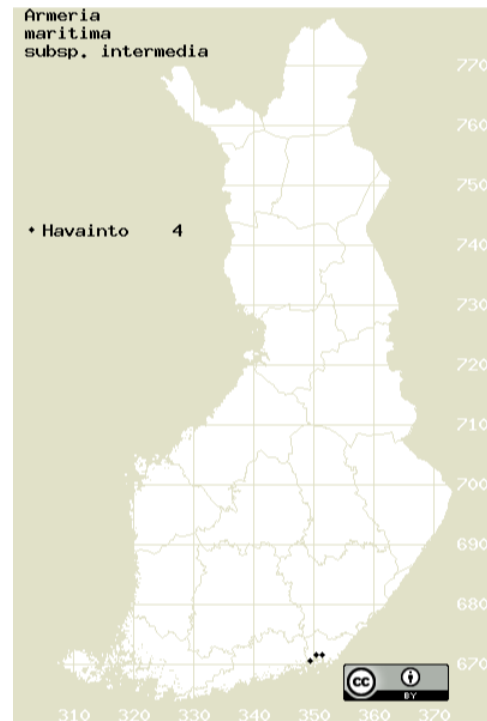
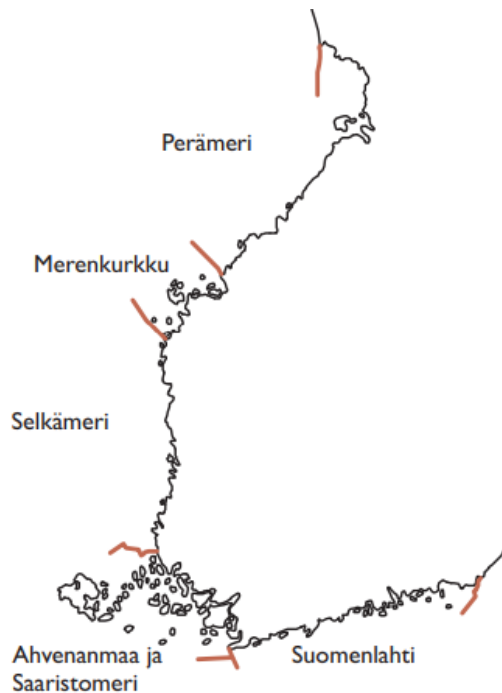
- Millainen luonnonmaantieteellinen vastaavuus on hyvityksen (kompensaatio) ja heikennyksen välillä oltava?

Kompensaation alueellinen sijoittuminen on laji- ja luontotyyppikohtaista. Kompensaatioalueen sijoittamisessa on otettava huomioon lajin tai luontotyyppin nykyinen levinneisyysalue sekä ilmasto- ja elinympäristövaatimukset. Hyvityksen tulee tapahtua vastaavissa olosuhteissa lajin tai luontotyyppin luontaisen levinneisyysalueen sisällä, mieluiten mahdollisimman lähellä heikennettävää arvoa. Lajien kohdalla tulee varmistaa, että mahdolliset jo olemassa olevat yhteydet (kytkeytyneisyys) lajin muihin populaatioihin eivät katkea. Jos lajilla on toisistaan selvästi eriytyneitä populaatioita, tulee hyvityksen tapahtua heikennettävän populaation levinneisyysalueella.

Maaluontotyypeille ja lajeille metsäkasvillisuusvyöhykkeet lohkoineen (11 aluetta) yhdistettynä lajin tai luontotyyppin levinneisyysalueeseen muodostaa varsin vahvan, ekologisen aluerajauksen kompensointiin (kuva 1). Meri- ja rannikkoluonnon osalta sen sijaan mielekäästä on käyttää HELCOMin merialuejakoa (5 aluetta; kuva 2). Merialueet toimivat paremmin rannikon lajeille ja luontotyypeille tapauksissa, jolloin esiintymiä on pelkästään joko Suomenlahdella tai Selkämerellä, koska metsäkasvillisuusvyöhyke 2a ulottuu itäiseltä Suomenlahdelta Selkämerelle ja Merenkurkkuun asti. Myöskään maankohoamisrannikon luontotyyppien heikentämistä ei voi hyvittää Suomenlahdella.

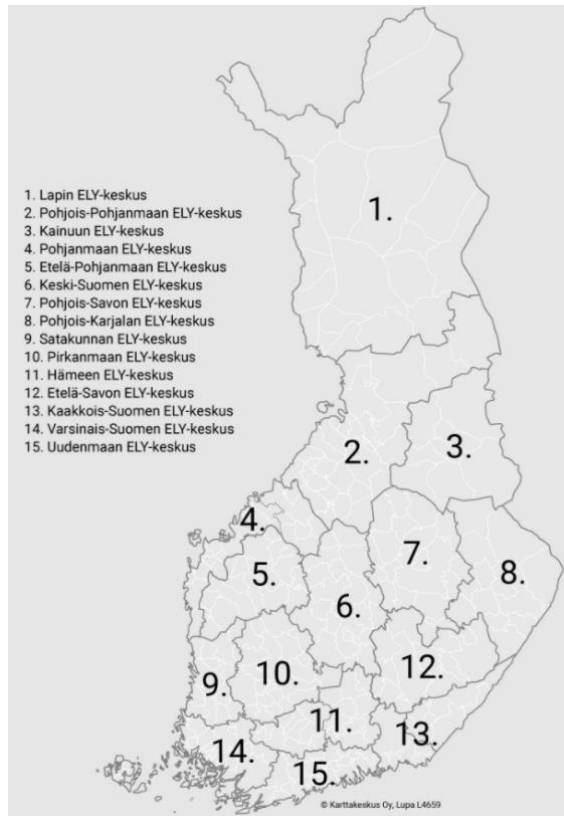
Kuva 1. Metsäkasvillisuusvyöhykkeet (vasemmalla) ja uhanalaisen lehtonoidanlukon levinneisyys (oikealla) Suomessa. Jos lehtonoidanlukon populaatioon kohdistuva heikennys tapahtuu lajin levinneisyyden pohjoisosassa, tulee myös hyvityksen tapahtua siellä (3c-alueella). Jos heikennys tapahtuu lajin levinneisyyden eteläosassa, tulee hyvityksenkin tapahtua siellä (1b-2a –alueella). Lähteet: Metsäkasvillisuusvyöhykkeet Kalelan (1961) mukaan hieman muokattuna, lehtonoidanlukon levinneisyyskartta LUOMUS, Kasviatlas (Lampinen, R. & Lahti, T. 2019: Kasviatlas 2018. -- Helsingin Yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsinki. Levinneisyyskartat osoitteessa <http://koivu.luomus.fi/kasviatlas.>).

Kuva 2. HELCOMin merialuejako ja itämerenlaukkaneilikan levinneisyys Suomessa.

Itämerenlaukkaneilikkaan kohdistuva heikennys on hyvitetävä itäisellä Suomenlahdella, eikä esimerkiksi Selkämeren rannikolla metsäkasvillisuusvyöhykkeen aluejaon mukaan.

Useimpien lajien ja luontotyyppien kannalta myös ELY-keskusten rajat ovat toimivia (kuva 3). Lapin ELY-keskusta lukuun ottamatta alueet ovat varsin pieniä, joten heikennettävien arvojen kompensatiot tapahtuisivat automaattisesti lähellä. Lapin osalta aluejakoa olisi kuitenkin syytä tarkentaa metsäkasvillisuusvyöhykkeiden mukaisiksi. ELY-keskuksia puoltaa myös se, että ELYt ovat LSL:n poikkeusluvut myöntäviä viranomaisia. Poikkeuslupaan liittyvän kompensaation toteutusta ja seurantaa olisi yksinkertaisempaa valvoa, mikäli heikennys- ja hyvityskohteet sijaitsisivat saman ELY-keskuksen alueella. Toisaalta hallinnollisten rajojen heikkoutena on muutosalttius, kun hallinnolliset järjestelmät muuttuvat, tulee kuntaliitoksia tai kunnat vaihtavat maakuntaa.

Kuva 3. ELY-keskusten rajat. ELY-keskuksia on 15, mutta ympäristövastuualue on vain 13 ELY-keskuksessa (Satakunnan ja Pohjanmaan Y-vastuualueen asiat hoidetaan naapuri-ELY-keskuksissa).

<https://www.ely-keskus.fi/ely-keskukset>

Hyvityksen tulee tapahtua lähellä heikennystä myös siksi, että haitat kohdistuvat paikallisesti. Luontoarvojen vuotamisen pois alueelta voi estää vain paikallisella hyvityksellä. Niin ikään täydellisen vastaavuuden puutteita voi todennäköisemmin edes osittain korvata lähellä tapahtuvalla hyvityksellä.

Poikkeuksia alueellisuudesta voisi tehdä ainoastaan selkein ekologisin ja luonnonsuojelubiologisin perustein. Tällaisia tilanteita voisivat olla esimerkiksi parempaan vaihtaminen. Esimerkiksi suojelualueen metsää heikennetään Pohjois-Suomessa. Ekologisin perustein heikennys voisi olla perusteltua hyvittää Etelä-Suomessa, jossa suojeltua metsää on paljon vähemmän, metsäluonto on uhanalaisempaa ja ennallistamistoimet voivat parantaa metsän ekologista laatua nopeammin ja niiden positiivinen vaikutus on suhteellisesti suurempi. Harvinainen poikkeus voisi olla myös kompensatiotoimeksi hyväksytty menetelmä, jossa ilmastonmuutoksen uhkaamaa lajia avustetaan siirtymään pois luontaiselta levinneisyysalueelta (nk. avustettu leviäminen, Hällfors ym. 2017; Hällfors, M. H., Aikio, S. A., & Schulman, L. E. (2017). Quantifying the need and potential of assisted migration. *Biological Conservation*, 205, 34-41. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2016.11.023>)

Riittävä korvaussuhde:

- Kuinka luontoarvon uhanalaisuusluokka tulisi ottaa huomioon kompensatiokertoimissa.
- Miten eri menetelmät (esim. suojelu sekä ennallistaminen) tulisi huomioida korvaussuhteen määrittämisessä.
- Miten huomioidaan onnistumisen epävarmuus?
 - Ei tarkkoja laskentakaavoja mutta kehikko mitkä tekijät vaikuttavat kertoimiin

Korvaussuhteeseen vaikuttavia tekijöitä

- Lajin tai luontotyyppin uhanalaisuus - jos arvo on uhanalainen, on kerroin aina >10
- Hyvitysten ajallisuus - mitä nopeammin hyvitykset realisoituvat, sitä pienempi kerroin – jos hyvitykset toteutettu etukäteen, on kerroin 1 - lasketaan nykyarvolaskennan kautta, missä valittu diskonttokorko, hyvitysten tuottamiseen myönnetty aikaikkuna ja hyvityksen realisoitumiseen kulunut aika vaikuttavat kertoimen kokoon
- Hyvityksen toteutumiseen liittyvä epävarmuus - jos esim. käytetään huonosti tunnettua kompensointimenetelmää, jonka toimivuudesta/onnistumisesta ei ole vielä näyttöä, tai menetelmän onnistumiseen liittyy tunnettua epävarmuutta, niin kerroin kasvaa – jos hyvitykset toteutettu etukäteen, on kerroin 1
- Alueellinen jousto – jos sallitaan alueellinen jousto, tämä voi nostaa kerrointa
- Luontoarvovastaavuudesta joustaminen – jos sallitaan heikennettävän arvon kompensoiminen toiselle arvolle tuotetuilla hyvityksillä, tämä voi nostaa kerrointa
- Kompensatiotoimenpiteen hyöty - mitä pienempi hyöty, sitä enemmän pitää kompensoida - sitä suurempi kerroin
- Lisäksi:
 - **suojeluhyvitykseen** lisätään uhan vuotamisesta seuraava hyvityksen tehokkuuden lasku
 - **ennallistamishyvitykseen** lisätään ennallistamisen onnistumista kuvaava kerroin (koska toimenpiteet harvoin johtavat luontoarvojen täydelliseen palautumiseen)
 - **hoitohyvitykselle** oma kerroin. Varsinkin jos sallitaan määräaikaaisuus. Jatkuvuuden epävarmuuteen liittyvä kerroin.

Maailmalla käytetyt korvaussuhteet vaihtelevat 1 ja 30 välillä (Marshall ym., valmisteilla). Laitila, Moilanen ja Pouzols ovat osoittaneet, että oikeaoppisesti jälkikäteen toteutettujen hyvitysten kerroin pitäisi olla aika korkeita, 10-30, monesti tätä korkeampia.

<https://doi.org/10.1111/2041-210X.12287>

Myös Gibbons et al. 2016 arvioineet, että kokonaisheikentymättömyyden saavuttaminen on mahdollista vain, jos kertoimet ovat yli 10 (ja jos vain tietyn tyyppiset heikennykset sallitaan)

<http://doi.wiley.com/10.1111/conl.12206>

Suomesta esimerkkinä Sakatin kaivoksen kertoimien arviot:

- suon hävittämisen kompensointi
 - suojelemalla: kerroin 108
 - ennallistamalla: kerroin 15

Osatyö III: Kompensoinnin ajallinen ja alueellinen sijoittuminen sekä korvaussuhde

SUOSITUKSIA kompensaation aikanäkökulmasta, sijoittumisesta sekä korvaussuhteesta

Ehdotus: Jos kompensoitava luontoarvo on uhanalainen JA lajilla on pieni populaatiokoko, tai luontotyyppin pinta-ala on pieni, tulee hyvitykset tehdä ennen heikennystä

Ehdotus: Ajallinen viive heikennyksestä hyvitykseen ei saa venyä kovin pitkäksi, koska pitkä aikaviive tekee kokonaisheikentymättömyyden saavuttamisen erittäin haastavaksi.

Ehdotus: Pysyvä tai määräaikainen kompensaatio:

Kokonaisheikentymättömyyden saavuttamiseksi hyvitysten tulee olla riittävän pitkäaikaisia. Jos hyvityksiä pyritään saavuttamaan luontokohteilla, jotka vaativat toistuvia hoito- tai ennallistamistoimenpiteitä, pitkäaikaisuus voisi toteutua niin, että hyvityksen maksaja ja/tai toteuttaja vaihtuu ajan myötä.

Ehdotus: Kompensaation tulee tapahtua mahdollisimman lähellä heikennettävää arvoa. Alue on määriteltävä lajin tai luontotyyppin levinneisyysalueen ja ekologisten vaatimusten mukaan.

Ehdotus: Korvaussuhteen tulee pääsääntöisesti olla >10 kompensaatiotoimien onnistumiseen liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Vain niissä tapauksissa, kun kompensoitava luontoarvo ei ole uhanalainen ja hyvitykset on tuotettu täysimääräisesti etukäteen samalle luontoarvolle voi korvaussuhde olla 1:1.

Luonnos raportin osaksi tulevasta tekstistä

HUOM! Tästä eteenpäin teksti on edellä esitettyjä suosituksia taustoittavaa materiaalia, joka tulee osaksi loppuraporttia ja jota vielä editoidaan ja täydennetään. Tekstiä ei tarvitse vielä kommentoida yksityiskohtaisesti, mutta kysymyksiä ja kommentteja saa mielellään esittää.

Ajallinen sijoittuminen:

Erityisesti ajallisen sijoittumisen kohdalla käsitteiden tarkka määrittely on välttämätöntä. Tässä dokumentissa *kompensaatiotoimenpide* tarkoittaa sitä tekoa, jolla hyvitys pyritään saamaan aikaan. *Hyvitys* taas tarkoittaa varsinaista luontoarvon tilan paranemista. Ojitetun suon ennallistamisen kohdalla kaivurilla tehtävä ojien tukkiminen on *kompensaatiotoimenpide* ja suolajiston palautuminen *hyvitys*.

Kompensaatioissa huomioitavat eri ajallisuusnäkökulmat

Kompensaatiotoimenpiteiden sijoittuminen ajassa

- Milloin kompensaatiosuunnitelman hyväksymisen jälkeen kompensatiotoimenpiteet pitää olla tehtynä?
- Kuinka kauan kompensatiotoimenpide kestää?

Hyvitysten kertyminen ajassa

- Tuleeko hyvitykset saada aikaan ennen heikennystä, vai voidaanko heikennyksiä hyvittää jälkikäteen?
- Kuinka nopeasti hyvitykset kertyvät?
- Milloin kompensaatian oletetut hyödyt tulee olla tuotettu?

Hyvitysten pysyvyys

- Kuinka pysyviä hyödyt ovat ajallisesti?

Seuranta

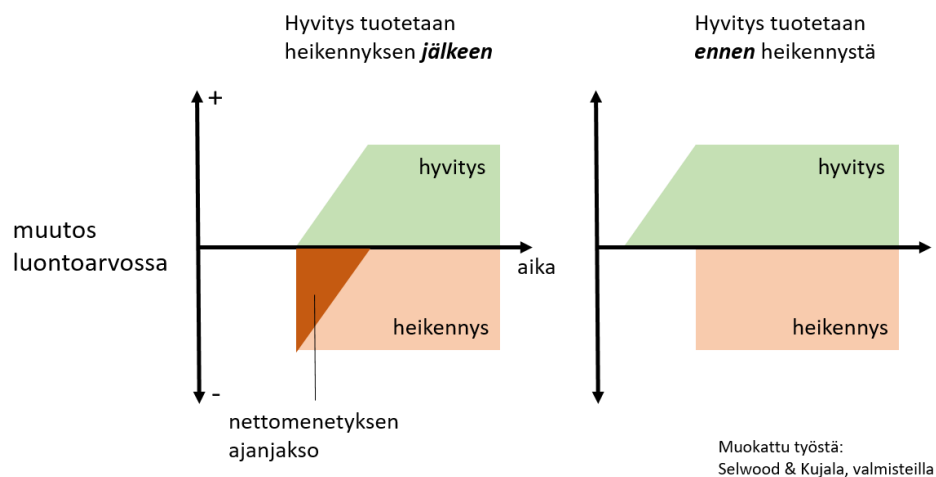
- Miten kauan ja kuinka usein tuotettujen hyötyjen syntymistä ja säilymistä seurataan?

Hyvitysten ajallisuus suhteessa heikennyksiin

Heikennykset ovat lähtökohtaisesti ajallisesti välittömiä. Kompensaatioista saatavat hyvitykset ovat puolestaan ajallisesti kertyviä ja heikennyksiä vastaavien hyvitysten saavuttaminen voi vaatia hyvin pitkiä aikoja (useita vuosikymmeniä tai -satoja). Mikäli kompensatiohyvityksiä ei ole tehty täysimääräisesti etukäteen, jää heikennyksen ja hyvitysten toteutumisen väliin *nettomenetyksen ajanjakso*, mikä tulee huomioida kompensaatian hyväksyttävyyttä, menetelmää ja laajuutta arvioitaessa. Jos hyvitysten saavuttamisen jälkeen päädytään samaan

tasoon kuin ennen heikennyksiä, kompensatio ei lopultakaan ole täysimääräinen, koska välissä ollut nettomenetyksen ajanjakso laskee hyvityksen keskimääräistä tasoa yli ajan. Jos siis hyväksytään se, että hyvitykset voi toteuttaa heikennyksen jälkeen, on samalla pakko edellyttää ylikompensaatiota tai myöntää, että ei edes tavoitella täysimääräistä hyvitystä.

Tapauskohtaisesti tulee harkita, onko väliaikainen nettomenetys hyväksyttävää, vai tarvitaanko esimerkiksi väliaikaisia lisätoimenpiteitä ylläpitämään korkeampaa hyvitysten tasoa kunnes hitaasti kertyvät hyvitykset toteutuvat. Esimerkiksi kunnostetun lintujärven alueella voitaisiin toteuttaa tehostettua pienpetopyyntiä niin kauan, että järven tila on palautunut hyväksi ja lintukannat kestävät paremmin saalistusta. Vastaavasti rehevöityneen järven tilaa voitaisiin parantaa hoitokalastuksella, kunnes sen ympärille rakennettujen vesiensuojelukosteikoiden toiminta tehostuisi ja vähentäisi saapuvien ravinteiden määrää riittävästi. Kompensaatioiden ajallisuutta tarkasteltaessa tulee huomioida pienilukuisten tai -alaisten luontoarvojen erityistilanne (mm. kannan luontainen muuntelu) sekä vaikutukset lajin geneettiseen monimuotoisuuteen.

Kuva 1. Nettomenetys

Kompensaation ajallisuus vaikuttaa myös tuotettujen hyvitysten luotettavuuteen. **Ennen heikennystä** tuotettujen hyvityksien suuruus ja luontoarvovastaavuus voidaan todentaa, ja siten *kokonaisheikentämättömyyden* saavuttaminen varmistaa ennen heikennyksen sallimista. **Heikennyksen jälkeen** tuotettujen hyvitysten täysimääräinen toteutuminen voi puolestaan olla hyvin epävarmaa, erityisesti luontoarvojen ennallistamiseen tai kunnostamiseen liittyvissä kompensaatioissa. Näissä tapauksissa hyvitysvervoitteen suuruutta arvioitaessa tulee epävarmuus huomioida suurempina kertoimina (kts. Korvaussuhde).

Koska etukäteen tuotetut hyvitykset ovat lähtökohtaisesti varmempia ja poistavat nettomenetyksestä mahdollisesti koituvat ekologiset riskit kompensoitavalle luontoarvolle, voi kompensatiovelvoite olla pienempi etukäteen tuotetuille kompensatioille.

Hyvitysten ajallinen kertyminen

Se kuinka nopeasti kompensoitiot tuottavat hyvityksiä riippuu toimenpiteestä, näiden onnistumisesta sekä kompensoitavasta luontoarvosta. Esimerkiksi eri luontotyyppien ennallistamiseen kuluva aika voi vaihdella paljonkin. Kangasmetsässä tehty ennallistamispoltto tuottaa hyötyjä jo vuodessa tai kahdessa hyönteisten osalta (Toivanen & Kotiaho 2007) ja alle kymmenessä vuodessa muunkin lajiston osalta (Suominen ym. 2015), suon ennallistamisesta kuluu kymmenisen vuotta siihen, että putkilokasvilajisto on merkittävästi palautunut (Haapalehto ym. 2011) ja talousmetsänä käsitellyn metsän lajiston palautuminen luonnontilaiseksi voi viedä satojakin vuosia (Josefsson ym. 2010).

Haapalehto, T. O., Vasander, H., Jauhiainen, S., Tahvanainen, T., & Kotiaho, J. S. (2011). The effects of peatland restoration on water- table depth, elemental concentrations, and vegetation: 10 years of changes. *Restoration Ecology*, 19(5), 587-598.

Josefsson, T., Olsson, J., & Östlund, L. (2010). Linking forest history and conservation efforts: long-term impact of low-intensity timber harvest on forest structure and wood-inhabiting fungi in northern Sweden. *Biological Conservation*, 143(7), 1803-1811.

Suominen, M., Junninen, K., Heikkala, O., & Kouki, J. (2015). Combined effects of retention forestry and prescribed burning on polypore fungi. *Journal of Applied Ecology*, 52(4), 1001-1008.

Toivanen, T., & Kotiaho, J. S. (2007). Mimicking natural disturbances of boreal forests: the effects of controlled burning and creating dead wood on beetle diversity. *Biodiversity and Conservation*, 16(11), 3193-3211.

Myöskään suojeluhyvitykset eivät toteudu heti täysimääräisenä, vaikka kohdealue suojeltaisiin kokonaisuudessaan. Suojeluhyvitystä kertyy joka vuosi ainoastaan sille osalle suojellusta alueesta, joka olisi todennäköisesti tuhoutunut ilman suojelua. Jos esim. alueellisesti hakataan metsistä keskimääräisesti 7%/v, kompensointina suojellun, 10 ha-kokoisen metsäalueen suojeluhyöty on 7% sen kompensointiin jäljellä olevasta pinta-alasta. Näin ollen ensimmäisen vuoden suojeluhyvitys on $0.07 \times 10\text{ha} = 0.7\text{ha}$, toisena vuonna $0.07 \times 9.3\text{ha} = 0.651\text{ha}$ jne. kunnes koko 10ha on käytetty kompensointiin.

Kompensaatioiden toimenpiteiden ja hyvityselvoitteiden saavuttamisen aikarajat

Kompensaatioiden toteuttamisessa tulee määritellä aikarajat sille mihin mennessä sovitut toimenpiteet on suoritettu ja milloin oletetut hyvitykset on saavutettu.

- Määräaika, jossa hyvitys on toteutettava, eli toimenpiteet suoritettuna (hyväksyttävä viive)?

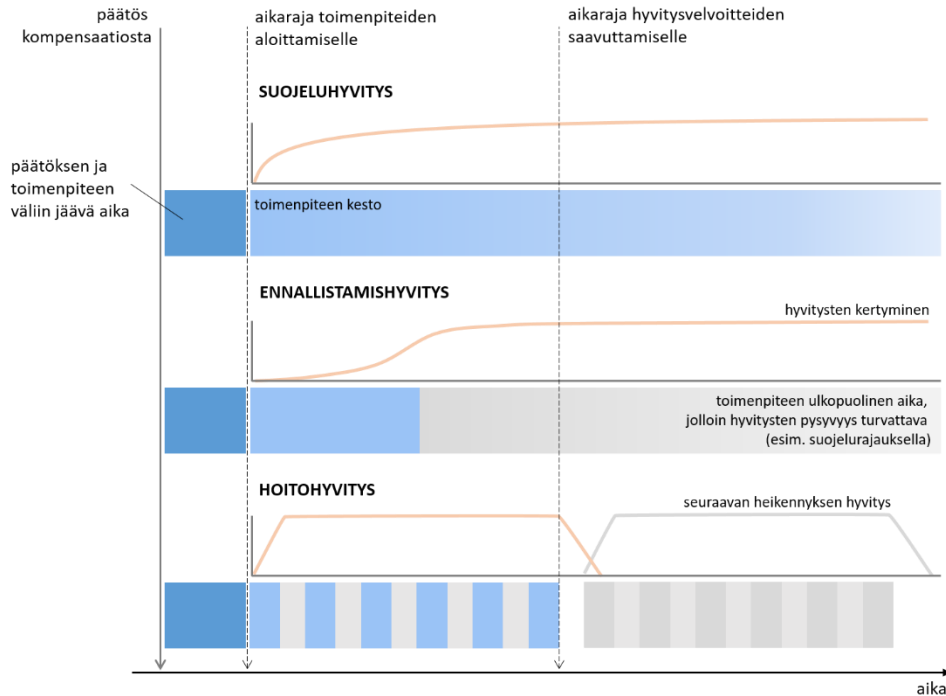
- Esim. kahden-viiden vuoden kuluessa. Tämäkin tulee kirjata kompensatiovelvoitteeseen.
- Voidaan myös velvoittaa, että heikennyksiä ei saa tehdä ennen kuin kompensatiotoimenpiteet on tehty (yleinen erityisesti suojeluhyvityksissä, mutta käytetään tapauskohtaisesti myös muissa kompensatioissa)
- Tämä voisi teoriassa olla tapauskohtaisesti päätettävissä, mutta joku maksimiraja olisi hyvä säätää yleisesti – viisikin vuotta on pitkä aika
- Arvio kuinka kauan hyötyjen saaminen kestää
 - Aikaikkuna, jonka kuluessa määrätty hyödyt tulee olla tuotettu vaihtelee maasta ja kompensatiotapauksesta riippuen 10-50 vuoden välillä. Yleisiä aikaikkunoita ovat 10-30 vuotta
 - Huom. Linjaukset tässä voivat ohjata kompensatioiden kohdentamista, myös ei-toivotulla tavalla

Kompensaatiohyvitysten pysyvyys

Mikäli kompensoinnin tavoitteena on kokonaisuheikentymättömyyden tila, tulee hyvitysten vastata suuruudeltaan heikennyksiä. Jos heikennykset ovat pysyviä, tulee tällöin myös hyvitysten olla pysyviä. Tästä seuraa, että myös luontotyyppejä tai elinympäristöjä ennallistamalla tuotettujen hyvitysten säilyminen tulee taata ennallistamistoimenpiteiden päättymisen jälkeen. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi ennallistetun alueen suojelurajauksella. Määräaikaista kompensatioita voidaan harkita vain tilanteissa, joissa voidaan selkeästi osoittaa, että myös kompensoitava heikennys on väliaikainen. Mikäli määräaikaista hyvityksiä sovelletaan pysyvien heikennysten kompensointiin, ei kokonaisuheikentymättömyyttä voida saavuttaa. Lisäksi määräaikaisten hyvitysten käyttö vaikeuttaa kompensatiovelvoitteiden laskemista ja seuranta, mikä vähentää järjestelmän läpinäkyvyyttä.

Poikkeuksena yllä olevaan voidaan harkita sellaisia luontotyyppejä tai lajien elinympäristöjä, joiden suotuisan tilan ylläpitäminen vaatii jatkuvia toimenpiteitä. Näitä ovat mm. perinnebiotoopit sekä muut rehevöitymisestä ja kasvillisuuden umpeutumisesta kärsivät luontotyypit kuten hiekkarannat ja dyynit, harjumetsien paisterinteet, jalopuulehdot ja Etelä-Suomen kalkkikalliot. Näiden luontotyyppien ominaispiirteitä tukeva hoito tuottaa merkittäviä hyötyjä useille uhanalaisille luontoarvoille, mutta näihin luontotyyppeihin kohdistuvien kompensatioiden pysyvyys-kriteeriä on vaikea saavuttaa. Merkittäviä luontohyötyjä tuottavissa tapauksissa voitaisiin siis tapauskohtaisesti sallia määräaikainen kompensointi esim. 20-30 vuoden hoitovelvoitteiden muodossa. Hoitovelvoitteen päätyttyä sama alue voitaisiin käyttää uuden heikennyksen kompensointiin. Järjestelyssä tulee kuitenkin tarkkaan punnita heikentäjän kyky suoriutua kompensatiovelvoitteista täysimääräisesti koko ajanjakson ajan sekä määräaikaisten kompensoinnin vaikutukset kompensoitavan arvon kokonaistilan

kehittymiseen. Lisäksi tulee huomioida, että hoitotoimenpiteiden jatkamiselle ei välttämättä löydy tekijää kompensatiovelvoitteen päätyttyä, mikä johtaa saavutettujen hyötyjen menettämiseen. Näiden seikkojen tulisi kasvattaa kompensatiovelvoitetta.

Kuva 2. Kompensaatioiden toteuttaminen ja hyvitysten kertyminen ajallisesti kuvattuna. Hyvityksien kertymisessä ei ole selkeyden vuoksi käytetty nykyarvolaskentaa.

Hyvitysten nykyarvolaskenta

Myöhemmin tulevaisuudessa realisoituvien hyvitysten arvo ei ole sama kuin välittömien hyvitysten, vaan näitä tulee tarkastella nykyarvolaskennan, eli aika-diskonttauksen kautta. Mitä kauempana tulevaisuudessa hyvitykset toteutuvat, sitä vähemmän niillä on nykyarvoa, ja sitä suurempi kompensation koon tulee olla. Jos esimerkiksi ennallistamalla tuotettujen hyvitysten toteutuminen vie 30 vuotta ja käytämme 3% diskonttokorkoa, tuottaa 1 ha ennallistettua luontoarvoa vain 0,4 hehtaarin arvosta hyötyjä. Tässä tapauksessa jokaista hävitettyä hehtaaria kohden tulisi ennallistaa 2,5 ha samaa luontoarvoa. Hyvitysten nykyarvolaskenta vaatii aina, että hyvityksiä arvioidaan tietyn aikaikkunan sisällä. Ekologisia kompensatioita laskettaessa aikaikkunana käytetään yleisesti kompensatiovelvoitteiden saavuttamiseen annettua aikarajaa. Aikaikkunan pituus, hyvitysten kertymisen nopeus ja diskonttokoron suuruus vaikuttavat siihen kuinka suuri hyvitysten korvaussuhde on heikennyksiin verrattuna.

Seuranta

Ilman kunnollista seuranta, joka mittaa muutosta kompensoitavassa luontoarvossa, ei voida varmistaa kokonaisheikentymättömyyden saavuttamista tai ylipäättään arvioida kompensoinnin toimivuutta. Laadukas seuranta vaatii tilan mittaamista ennen/jälkeen heikennyksen/kompensaatiotoimenpiteen, sekä usein myös kontrollialueiden perustamista.

Seurantatiedon tulee olla myös avoimesti kaikkien saatavilla.

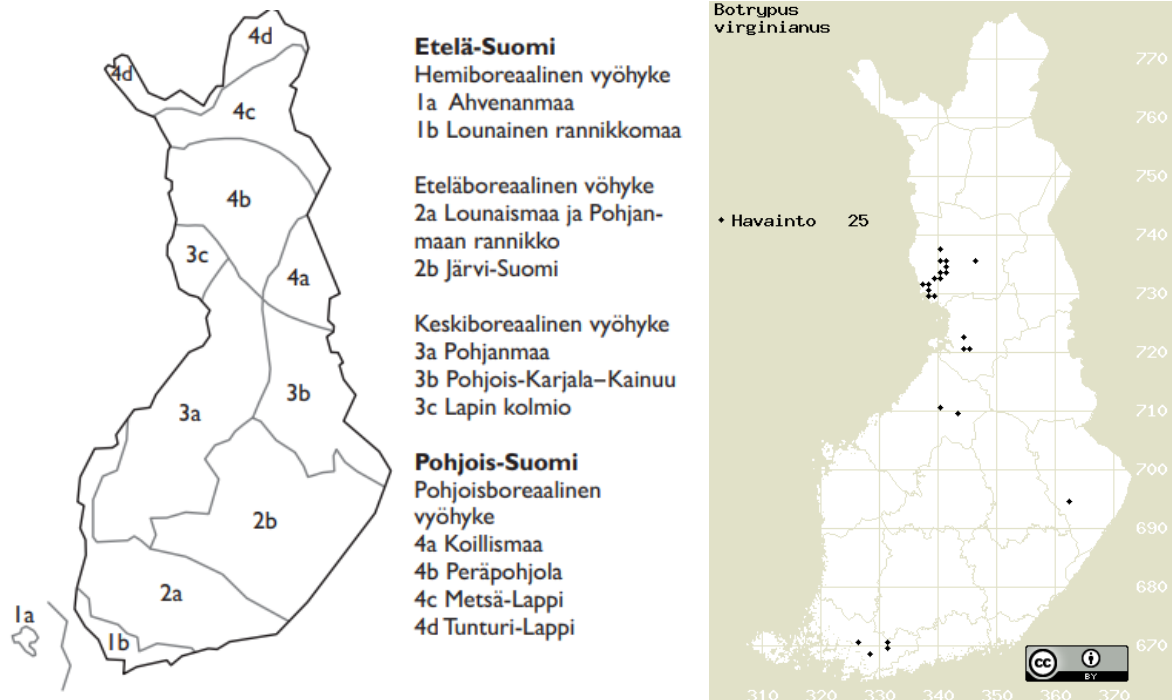
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0195925520308106>

Alueellinen sijoittuminen:

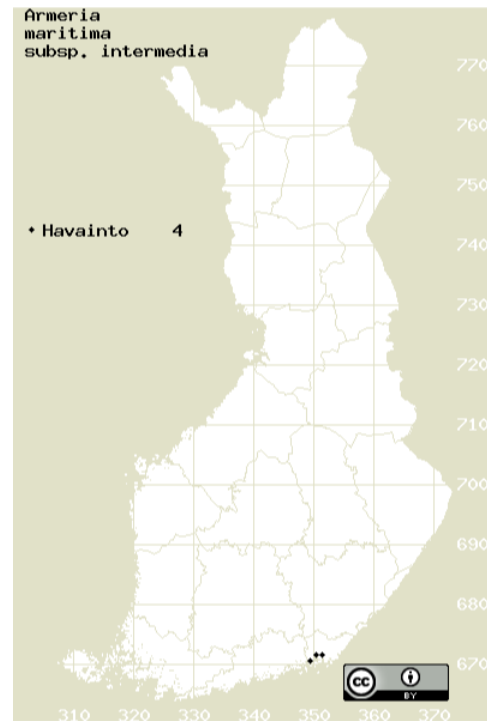
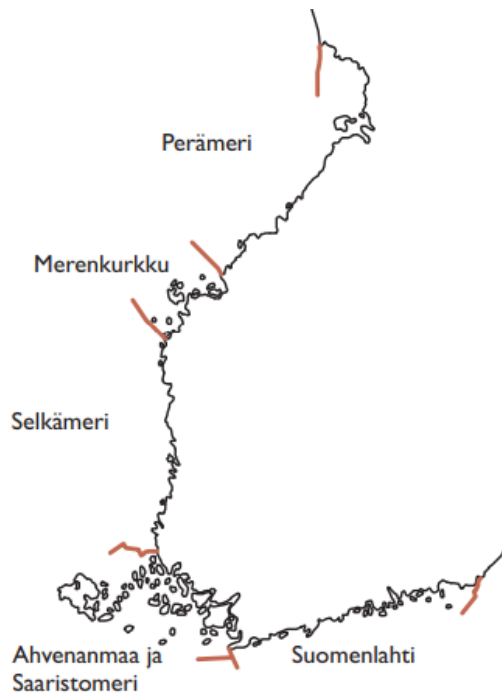
- Millainen luonnonmaantieteellinen vastaavuus on hyvityksen (kompensaatio) ja heikennyksen välillä oltava?

Kompensaation alueellinen sijoittuminen on laji- ja luontotyyppikohtaista. Kompensaatioalueen sijoittamisessa on otettava huomioon lajin tai luontotyyppin nykyinen levinneisyysalue sekä ilmasto- ja elinympäristövaatimukset. Hyvityksen tulee tapahtua vastaavissa olosuhteissa lajin tai luontotyyppin luontaisen levinneisyysalueen sisällä, mieluiten mahdollisimman lähellä heikennettävää arvoa. Lajien kohdalla tulee varmistaa, että mahdolliset jo olemassa olevat yhteydet (kytkeytyneisyys) lajin muihin populaatioihin eivät katkea. Jos lajilla on toisistaan selvästi eriytyneitä populaatioita, tulee hyvityksen tapahtua heikennettävän populaation levinneisyysalueella.

Maaluontotyypeille ja lajeille metsäkasvillisuusvyöhykkeet lohkoineen (11 aluetta) yhdistettynä lajin tai luontotyyppin levinneisyysalueeseen muodostaa varsin vahvan, ekologisen aluerajauksen kompensointi-alueelle (kuva 1). Meri- ja rannikkoluonnon osalta sen sijaan mielekäästä on käyttää HELCOMin merialuejakoa (5 aluetta; kuva 2). Merialueet toimivat paremmin rannikon lajeille ja luontotyypeille tapauksissa, jolloin esiintymiä on pelkästään joko Suomenlahdella tai Selkämerellä, koska metsäkasvillisuusvyöhyke 2a ulottuu itäiseltä Suomenlahdelta Selkämerelle ja Merenkurkkuun asti. Myöskään maankohoamisrannikon luontotyyppien heikentämistä ei voi hyvittää Suomenlahdella.

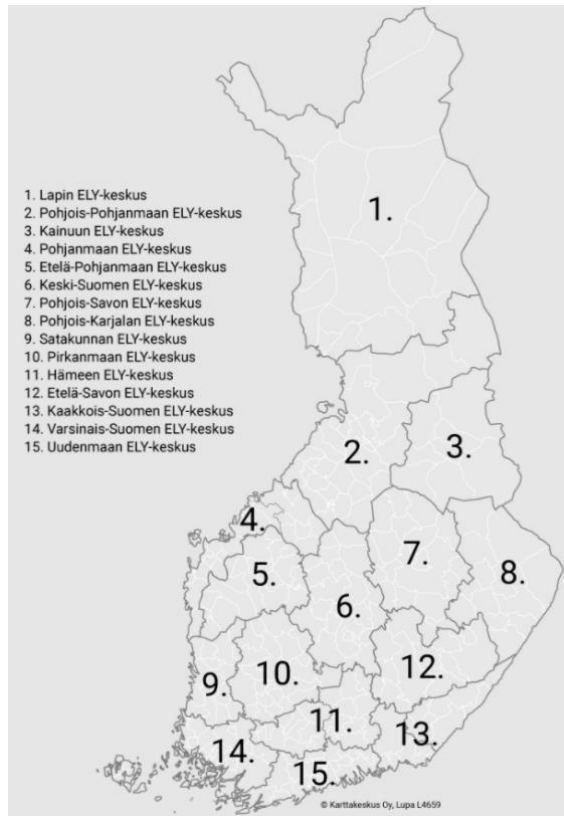
Kuva 1. Metsäkasvillisuusvyöhykkeet (vasemmalla) ja uhanalaisen lehtonoidanlukon levinneisyys (oikealla) Suomessa. Jos lehtonoidanlukon populaatioon kohdistuva heikennys tapahtuu lajin levinneisyyden pohjoisosassa, tulee myös hyvityksen tapahtua siellä (3c-alueella). Jos heikennys tapahtuu lajin levinneisyyden eteläosassa, tulee hyvityksenkin tapahtua siellä (1b-2a –alueella). Lähteet: Metsäkasvillisuusvyöhykkeet Kalelan (1961) mukaan hieman muokattuna, lehtonoidanlukon levinneisyyskartta LUOMUS, Kasviatlas (Lampinen, R. & Lahti, T. 2019: Kasviatlas 2018. -- Helsingin Yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsinki. Levinneisyyskartat osoitteessa <http://koivu.luomus.fi/kasviatlas.>).

Kuva 2. HELCOMin merialuejako ja itämerenlaukkaneilikan levinneisyys Suomessa.

Itämerenlaukkaneilikkaan kohdistuva heikennys on hyvitetävä itäisellä Suomenlahdella, eikä esimerkiksi Selkämeren rannikolla metsäkasvillisuusvyöhykkeen aluejaon mukaan.

Useimpien lajien ja luontotyyppien kannalta myös ELY-keskusten rajat ovat toimivia (kuva 3). Lapin ELY-keskusta lukuun ottamatta alueet ovat varsin pieniä, joten heikennettävien arvojen kompensatiot tapahtuisivat automaattisesti lähellä. Lapin osalta aluejakoa olisi kuitenkin syytä tarkentaa metsäkasvillisuusvyöhykkeiden mukaisiksi. ELY-keskuksia puoltaa myös se, että ELYt ovat LSL:n poikkeusluvut myöntäviä viranomaisia. Poikkeuslupaan liittyvän kompensaation toteutusta ja seurantaa olisi yksinkertaisempaa valvoa, mikäli heikennys- ja hyvityskohteet sijaitsisivat saman ELY-keskuksen alueella. Toisaalta hallinnollisten rajojen heikkoutena on muutosalttius, kun hallinnolliset järjestelmät muuttuvat, tulee kuntaliitoksia tai kunnat vaihtavat maakuntaa.

Kuva 3. ELY-keskusten rajat. ELY-keskuksia on 15, mutta ympäristövastuualue on vain 13 ELY-keskuksessa (Satakunnan ja Pohjanmaan Y-vastuualueen asiat hoidetaan naapuri-ELY-keskuksissa).

<https://www.ely-keskus.fi/ely-keskukset>

Hyvityksen tulee tapahtua lähellä heikennystä myös siksi, että haitat kohdistuvat paikallisesti. Luontoarvojen vuotamisen pois alueelta voi estää vain paikallisella hyvityksellä. Niin ikään täydellisen vastaavuuden puutteita voi todennäköisemmin edes osittain korvata lähellä tapahtuvalla hyvityksellä.

Poikkeuksia alueellisuudesta voisi tehdä ainoastaan selkein ekologistin ja luonnonsuojelubiologisin perustein. Tällaisia tilanteita voisivat olla esimerkiksi parempaan vaihtaminen. Esimerkiksi suojelualueen metsää heikennetään Pohjois-Suomessa. Ekologistin perustein heikennys voisi olla perusteltua hyvittää Etelä-Suomessa, jossa suojeltua metsää on paljon vähemmän, metsäluonto on uhanalaisempaa ja ennallistamistoimet voivat parantaa metsän ekologista laatua nopeammin ja niiden positiivinen vaikutus on suhteellisesti suurempi. Harvinainen poikkeus voisi olla myös kompensatiotoimeksi hyväksytty menetelmä, jossa ilmastonmuutoksen uhkaamaa lajia avustetaan siirtymään pois luontaiselta levinneisyysalueelta (nk. avustettu leviäminen, Hällfors ym. 2017; Hällfors, M. H., Aikio, S. A., & Schulman, L. E. (2017). Quantifying the need and potential of assisted migration. *Biological Conservation*, 205, 34-41. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2016.11.023>)

Riittävä korvaussuhde:

- Kuinka luontoarvon uhanalaisuusluokka tulisi ottaa huomioon kompensatiokertoimissa.
- Miten eri menetelmät (esim. suojelu sekä ennallistaminen) tulisi huomioida korvaussuhteen määrittämisessä.
- Miten huomioidaan onnistumisen epävarmuus?
 - Ei tarkkoja laskentakaavoja mutta kehikko mitkä tekijät vaikuttavat kertoimiin

Korvaussuhteeseen vaikuttavia tekijöitä

- Lajin tai luontotyyppin uhanalaisuus - jos arvo on uhanalainen, on kerroin aina >10
- Hyvitysten ajallisuus - mitä nopeammin hyvitykset realisoituvat, sitä pienempi kerroin – jos hyvitykset toteutettu etukäteen, on kerroin 1 - lasketaan nykyarvolaskennan kautta, missä valittu diskonttokorko, hyvitysten tuottamiseen myönnetty aikaikkuna ja hyvityksen realisoitumiseen kulunut aika vaikuttavat kertoimen kokoon
- Hyvityksen toteutumiseen liittyvä epävarmuus - jos esim. käytetään huonosti tunnettua kompensointimenetelmää, jonka toimivuudesta/onnistumisesta ei ole vielä näyttöä, tai menetelmän onnistumiseen liittyy tunnettua epävarmuutta, niin kerroin kasvaa – jos hyvitykset toteutettu etukäteen, on kerroin 1
- Alueellinen jousto – jos sallitaan alueellinen jousto, tämä voi nostaa kerrointa
- Luontoarvovastaavuudesta joustaminen – jos sallitaan heikennettävän arvon kompensoiminen toiselle arvolle tuotetuilla hyvityksillä, tämä voi nostaa kerrointa
- Kompensaatiotoimenpiteen hyöty - mitä pienempi hyöty, sitä enemmän pitää kompensoida - sitä suurempi kerroin
- Lisäksi:
 - **suojeluhyvitykseen** lisätään uhan vuotamisesta seuraava hyvityksen tehokkuuden lasku
 - **ennallistamishyvitykseen** lisätään ennallistamisen onnistumista kuvaava kerroin (koska toimenpiteet harvoin johtavat luontoarvojen täydelliseen palautumiseen)
 - **hoitohyvitykselle** oma kerroin. Varsinkin jos sallitaan määräaikaisuus. Jatkuvuuden epävarmuuteen liittyvä kerroin.

Maailmalla käytetyt korvaussuhteet vaihtelevat 1 ja 30 välillä (Marshall ym., valmisteilla). Laitila, Moilanen ja Pouzols ovat osoittaneet, että oikeaoppisesti jälkikäteen toteutettujen hyvitysten kerroin pitäisi olla aika korkeita, 10-30, monesti tätä korkeampia.

<https://doi.org/10.1111/2041-210X.12287>

Myös Gibbons et al. 2016 arvioineet, että kokonaisheikentymättömyyden saavuttaminen on mahdollista vain, jos kertoimet ovat yli 10 (ja jos vain tietyn tyyppiset heikennykset sallitaan)

<http://doi.wiley.com/10.1111/conl.12206>

Suomesta esimerkkinä Sakatin kaivoksen kertoimien arviot:

- suon hävittämisen kompensointi
 - suojelemalla: kerroin 108
 - ennallistamalla: kerroin 15

Luonnonsuojelulain uudistus: lakiehdotusluonnoksen tausta ja keskeinen sisältö

Ympäristöministeriö 11.3.2021
hallitussihteeri Pasi Kallio

Luonnonsuojelulain alustava rakenne

NYKYINEN

- 1 luku Yleiset säännökset
- 2 luku Luonnonsuojelusuunnittelu
- 3 luku Luonnonsuojelualueet ja luonnonmuistomerkit
- 4 luku Luontotyyppien suojelu
- 5 luku Maiseman suojelu
- 6 luku Eliölajien suojelu
- 7 luku Luonnonsuojelun toteuttaminen
- 8 luku Toimenpidekiellot, pakkokeinot ja rangaistukset
- 9 luku Muutoksenhaku
- 10 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevat erityissäännökset
- 11 luku Erinäiset säännökset
- 12 luku Voimaantulosäännökset

UUSI

- 1 luku Yleiset säännökset
- 2 luku Luonnonsuojelun hallinto ja muut toimijat**
- 3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu
- 4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tuki**
- 5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto
- 6 luku Luonnonsuojelualueet
- 7 luku Luontotyyppien suojelu
- 8 luku Eliölajien suojelu
- 9 luku Eliölajien kauppa ja vaihdanta**
- 10 luku Maiseman suojelu ja luonnonmuistomerkit
- 11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen**
- 12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoituksiin ja korvaukset
- 13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta**
- 14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset
- 15 luku Muutoksenhaku
- 16 luku Voimaantulosäännökset

1. Yleiset säännökset

- Lain tavoitesäännös ajantasaistettaisiin > tarkennuksia ja mm. ilmasto mukaan
- Uutta > saamelaiskulttuurin suojan vahvistaminen, yleinen selvilläolovelvollisuus ja varovaisuusperiaate yleissäännöksiin

2. Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat (uusi luku)

- Luonnonsuojelun valtion viranomaiset ja asiantuntijaviranomaiset
- Kunta: luonnonsuojelun edistämistehtävä säilyy > perusteluita kehitetään
- Suomen Luontopaneeli: vastaavasti kuin ilmastolaissa Ilmastopaneelistä

3. Luonnonsuojelusuunnittelu (laajennettu)

- Säädösperusta kansalliselle luonnon monimuotoisuusstrategialle ja toimintaohjelmalle (BD-sopimuksen 6 art.)
- Säädösperusta vapaaehtoisen luonnonsuojelun toimenpideohjelmille (Helmi, Metso jne.)
- Osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta säädettäisiin nykyistä selvemmin
- Seuranta koskeva sääntely ajantasaistettaisiin ja siirrettäisiin asetuksesta lakiin

4. Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

- Säännökset tavarina tai palveluina myönnettävästä tuesta (jo voimassa)
- Uusi > rahallinen avustus

5. Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

- Säännökset säilyisivät käytännössä ennallaan
- Poikkeusmenettelyyn käsittelyjärjestyksen pieni täsmennys

6. Luonnonsuojelualueet

- Luonnonsuojelualueen perustamisedellytykset ajantasaistettaisiin
- Luonnonsuojelualueen heikentämisen edellytyksiin ekologinen kompensatio
- Malminetsintä suojelualueilla: jatketaan valmistelua kaivoslain ja luonnonsuojelulain tarkentamiseksi

7. Luontotyyppien suojelu

- Luontotyyppien 'suojeluluokat': 1) uhanalaiset luontotyypit, 2) suojellut luontotyypit ja 3) tiukasti suojellut luontotyypit
- Uutena lakiin VN-asetuksella määriteltävät uhanalaiset luontotyypit: huomioonottaminen viranomaisten lupien ja suunnitelmien yhteydessä > tarkentunee vielä (laki ja/tai perustelut)
- Suojellut luontotyypit > rajauspäätös > nykyistä listaa päivitetään
- Tiukasti suojellut luontotyypit > suojelu suoraan lain nojalla > määritetty 3 luontotyyppiä
- Poikkeamisen edellytyksiin ekologinen kompensatio
- Muutosehdotukset esillä myös vesilakiin ja metsälakiin > mm. kalkkilammet, korpirämeet, varpukorvet

8 ja 9 (uusi) Eliölajien suojelu

- Nykyisten säännösten sisältö pitkälti ennallaan, mutta lukua selvennetään ja osin täydennetään:
 - Poikkeusten edellytykset > direktiivi viittaukset kirjoitettaisiin auki LSL:iin
 - Asetuksella määriteltävät uhanalaistet lajit: huomioonottaminen viranomaisten lupien ja suunnitelmien yhteydessä
 - Uutta > avustettu leviäminen sekä uutena tavattujen lajien rajauspäätös (määräaikainen)
 - Poikkeamisen edellytyksiin ekologinen kompensatio
 - Uusi luku > uhanalaisten lajien kansainvälistä ja EU:n sisäistä kauppaa ja vaihdantaa, muuta tuontia ja vientiä sekä rauhoitettujen tai CITES-lajien hallussapitoa koskeva sääntely

10. Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

- Maisemanhoitoalueiden perustamismenettelyä tarkistettaisiin ja säädettäisiin hoito- ja käyttösuunnitelmasta

11. Ekologinen kompensatio ja luonnonarvojen tuottaminen (uusi)

12. Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

- Lisättäisiin lakiin selvyyden vuoksi alueiden hankintaa koskeva perussäännös (toimivalta)
- Valtion korvausvelvollisuutta tarkistettaisiin vastaamaan keskeisiä ehdotettuja uusia suojelupäätöksiä

13. Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen (uusi)

- Säädettäisiin uutena luonnonsuojelun tietojärjestelmästä ja päätöksistä tiedottamista koskeva sääntely koottaisiin yhteen

14. Luonnonsuojelun valvonta

- Säädettäisiin mm. valvonnan järjestämisestä ja tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksista sekä luonnonsuojelurikosten asianomistajuudesta ELYlle

15. Muutoksenhaku

- Valitusoikeuksien kattavuus tarkastettaisiin ja yhtenäistettäisiin

Luonnonsuojelulain uudistuksen aikataulu

Lukukohtainen pykälätarkastelu 11-02/2020-2021

Ekologinen kompensatio: Pilottien toteutus kesä 2021

KIITOS!

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi